v. Kvanten, A. M:a v.

NÄR

och

FJERR

Uppsala Universitets Bibliotek
Sv. avd.
Lv. Barnlitt.
Ber.

NÄR OCH FJERRAN.

ROANDE BERÄTTELSER

FÖR

BARN, FRÅN NIO TILL FJORTON ÅRS ÅLDER.

SVENSKT ORIGINAL.

MED FYRA FÄRGLAGDA TECKNINGAR.

STOCKHOLM.
P. A. HULDBERGS BOKHANDEL,
Bazaren å Norrbro.

Aftonstunderna på Sollinge.

Hos brukspatron Holme å Sollinge bruk hade familjen samlat sig omkring thébordet. Det hade varit en betydelsefull dag för barnen: de hade afslutat vinterns läsning med en examen, den de med all heder genomgått. De voro trenne syskon. Carl, en tolfårig gosse af ett tänkande, allvarligt lynne, intog alla till sin fördel genom sitt förstånd och sitt stilla väsende. Mången gång var han nästan för allvarlig för sina år; hvadan föräldrarne ibland fruktade att de ej länge skulle få behålla det kära barnet. Det låg stundom så mycket vemod blandadt med ljuf, himmelsk frid i hans blick; stundom var han dock lekande glad som andra barn och

kifvades och brottades i kapp med syskonen. Henrik åter, ett år yngre än Carl, var idel glädje och tanklöshet; hans svarta ögon blixtrade ständigt som diamanter, då Carls ljusbruna deremot ofta kunde kallas matta. Henrik var dock ej derför rikare begåfvad, än brodern; tvärtom, ehuruväl förmåga ej felades honom, gick det dock merändels trögt med hans läsning, och han hade nog hellre sprungit kring berg och backar dagen igenom, än suttit vid boken, om ej den äldre brodrens exempel utöfvat ett välgörande inflytande på honom. Carl försummade aldrig att först noggrannt lära sina lexor, innan han satte i fråga att roa sig, och då Henrik aldrig kunde hafva rätt roligt utan bror Carl, så drogs han så omedvetet genom dennes exempel till boken och läste ibland rätt flitigt, ehuru föga han af naturen var böjd för flit och studier.

»Gud låte mina små gossar få följas åt, tills de upphunnit mogna år!» var alltid fru

Holmes bön till Försynen; »Carl med sitt allvarliga lynne skall veta skydda Henrik från de faror, hans svaga karakter kunna ådraga honom, och i sin äldre broder skall han alltid finna ett troget stöd; Henrik, deremot, skall genom sin innerliga glädtighet bevara Carl från tungsinthet, och från att öfverlemna sig åt allt för trägna studier; han skall hindra sin äldre bror från att bli en läsvurm och pedant, och Carl hindra honom från lättjans och ett tanklöst lättsinnes faror.» »Och hvad jag tackar dig, Gud! att de så innerligen hålla af hvarandra!» blef alltid slutet på hennes bön. Det tredje barnet var en liten flicka, »lilla Betty», som hon kallades af alla; endast åtta år gammal, var hon dessutom liten och spenslig till vexten. Liflig, täck och vänlig blef hon lätt allas älskling. Genom det att föräldrarne lemnade henne frihet att deltaga såväl i gossarnes läsning som deras lekar, utvecklades tidigt i hennes lynne en kraft och friskhet,

ovanlig hos flickor i allmänhet. Det förtröt henne vanligen då hon kallades »lillan»; men det hjelpte ej: hon fick oftare heta »lillan» än Betty. De klara blå ögonen, den milda blicken, den lilla rosenröda munnen och de ljusa lockarne, som böljade ned mot den fina, hvita skuldran, hennes melodiska barnstämma, — allt detta förtjuste ovillkorligt, och smeknamnet »lillan» halkade lättast öfver läpparne.

Ett fel var dock tillräckligt att ofta förstöra verkan af alla dessa fördelar, förenade hos den lilla flickan, ett ganska fult fel: Betty var omåttligt pratsjuk. Så ung och liten hon var, kunde man dock kalla henne den största pratmakerska i verlden.

När hennes föräldrar samtalade om allvarsamma ämnen, blandade hon sig vanligen i deras samtal, gjorde en mängd störande frågor och öfverlemnade sig ohejdadt åt sin pratsjuka.

»Tyst då Betty!» sade modren till henne; »det passar sig ej att falla äldre folk i talet, som du alltid gör».

»Ja, söta mamma, du har rätt,» svarade Betty, och en klar tår glänste i de långa, mörka ögonhåren; »var ej ledsen, och jag skall aldrig göra så mer.»

Så lofvade hon alltid; men löftet glömdes lika fort som det gafs. Hon hade alltid något, hon ville säga, och fanns det ingen hon kunde hänga sig fast vid och tala med, pratade hon för sig sjelf, eller också talade hon med katten, sitt arbete eller kanariefogeln hellre, än hon satt stum.

Hon fick lida mycken smälek af bröderne för sin pratsjuka, ehuruväl de i andra fall gerna skämde bort »lilla syster»; men då de skulle läsa sina lexor, och hon ibland obejdadt pratade långa stunder, hände det ofta, att Henrik temligen kraftigt lade sin lilla hand på hennes mun, eller högg tag i peruken, såsom han

kallade hennes lockar. Betty grät och försvarade sig; men munnen gick då som en väderqvarn, så att Carl äfven slutligen förlorade tålamodet och höll henne i skamvrån, till dess hon tystnat, eller, när detta ej hjelpte, bad han modren eller magistern att förbjuda henne läsrummet på en tid. Skedde detta, var dock Henrik alltid den, som bad att Betty skulle få komma med i läsningen igen; »det blef så tyst och tråkigt eljest», påstod han, och Betty som alltid lofvade bättring, erhöll förlåtelse, fick åter inträde i läsrummet, teg en stund och gaf derpå åter, som vanligt, ohejdadt lopp åt sin tunga. Dessa små uppträden förnyades oupphörligt, men störde blott för lästimmarne syskonens sämja; på lofstunderna fick gerna »lillan» prata så mycket hon ville, sade bröderne, och Betty lät aldrig säga sig sådant två gånger.

Magister Mårtenson, barnens lärare, var den, som allvarligast tillrättavisade lilla Betty

för hennes pratsjuka, hvilken alltmer och mer urartade till näsvishet, ty det kom aldrig en fremmande till gården, utan att Betty fasthakade sig vid denne. I början såg hvar och en gerna den lilla flickans vänliga, smekande sätt; men när från hennes små rosenläppar den ena frågan aflöste den andra, och den ena berättelsen den andra så, att ingen annan kunde få ordet, om Betty fick råda, slutade det vanligen med att man ledsnade vid henne. Likväl hade hon på den sednare tiden börjat att taga sig något till vara genom magisterns ständiga påmminnelser, och sjelf inse sitt fel, tack vare den unge lärarens outtröttliga omsorger. Timmar kunde nu förgå, utan att Betty yttrade ett ord; men nog plågades hon bra mycket sådana timmar, och kom hon sig sedan i farten, blef det en ordström, oftast omöjlig att hindra äfven för Mårtenson, som tycktes hafva mest välde öfver sin discipel. Han skulle dock nu lemna fa-

miljen för egna studiers vidare fortsättande i Upsala, sedan han der först emottagit magisterkransen — den krans, som leder ynglingen upp på den drömda parnassen, för hvilken han offrat så mången fröjd i Guds fria natur, som kostat honom så mången sömnlös natt. Mårtenson, den fattige bondsonen, hade nu nått målet för sina ifrigaste sträfvanden: han tänkte ej mera på uppoffringen af ynglingens fröjder under ett träget arbetslif med disciplars handledning i förening med egna studier; han såg blott med väntansfull förtröstan mot en kommande framtid och med gladt hopp mot den dag, då magisterkransen, bunden af en kär systers hand, skulle beskugga hans tinningar.

Hans enda bekymmer var att nödgas lemna Carl och Henrik; han ville så gerna hafva fått handleda dem tills de »tagit studenten», och mången gång hade han och brukspatronen öfverlagt om, huru nyttigt det skulle vara för gossarne att få komma till Upsala, der de alltid

under Mårtensons handledning tillika hade ett friskt kamratlif; men härtill ville aldrig fru Holme lyssna: hon ville hafva sina barn omkring sig, och så länge de kunde af informator inhemta hvad de lärde i skolan, menade hon, vore det nyttigast för barnen att vara hemma. »Tids nog hinna de ut i verlden och utsättas för dess faror och frestelser» sade hon.

Brukspatron och Mårtenson bjödo väl till att föreställa henne det skefva i hennes åsigter, men förgäfves. Sjuklig och lättretlig till lynnet, ville ej hennes man bedröfva henne med ett afgörande steg mot hennes vilja.

I dag, sista qvällen,' tänkte Mårtenson vill jag dock försöka att ännu en gång tala med fru Holme om gossarne; det vanliga ämnet afhandlades ånyo, och Mårtenson understöddes som alltid af brukspatronen.

»Låt vara,» sade fru Holme slutligen, »att det kan vara nyttigare för gossarne att få fortsätta sin läsning under den lärares hand-

ledning, som nu i trenne år så nitiskt vårdat sig om dem, än att till hösten börja för en ny lärare; och jag medger derföre, att, ehuru påkostande det blefve för mig, de dock skulle få fara till Upsala, blott ej Betty då blefve ensam. Det stackars barnet skulle tyna bort här ensam med mig och en guvernant; hade hon bara en leksyster....

Här afbröts fru Holme af betjenten, som kom in och lemnade patronen brefväskan, och för stunden drogs uppmärksamheten från det vigtiga pågående ämnet till brefven och tidningarne. Bland andra bref fanns der ett med Barcelonas poststämpel.

»Från onkel John!» ljöd ett trestämmigt utrop från barnen, och Betty hoppade jemnfota, och hade redan en mängd nyfikna frågor i beredskap, då Mårtenson drog henne till sig och sakta lade sin hand på den lilla pratsjukas mun. Brefvet var också från onkel John, patron Holmes äldre broder, hvil-

ken redan helt ung lemnat Sverige, då han som kajutvakt gått ut på ett handelsfartyg till Rio Janeiro, och sedan ej på många år låtit höra af sig, förr än han efter ett äfventyrligt sjömanslif omsider »slagit sig i ro på landbacken,» som det heter, gift sig med en fransyska och slutligen som köpman bosatt sig i Barcelona. Han skref nu till brodren, att Försynen behagat hädankalla hans maka, hans älskade Maritte, till en bättre verld, och att han efter detta hårda slag fann sig så djupt förkrossad och led så mycket af att vistas der, hvarest allt dagligen och stundligen påminte om den kära bortgångna, att han ville för en tid lemna sitt hem; och då äfven hemlängtan till fäderneslandet gripit in i hans sorgsna sinne, frågade han brodren, om han, med sina två barn och deras vårdarinna, finge tillbringa några veckor i dennes hus. Der i skötet af en lycklig familj, omgifven af välvilja, trodde han sig bäst kunna besegra sin smärta.

Aldrig kunde väl en sådan framställning kommit lämpligare, än i denna stund, det insågo både Mårtenson och brukspatronen, och då man utgjutit sig om den hädangångna och beklagat de efterlefvande, sade brukspatron till sin fru:

»Kära Charlotte, här yppar sig ju det bästa tillfälle för dig att få en lekkamrat åt Betty: hennes kusin Lola är väl tre år äldre, men så mycket bättre; Betty får i henne en god föresyn och lekkamrat, och min bror skall nog finna sig nöjd att lemna sitt moderlösa barn i din vård.»

»Du kan hafva rätt häri,» svarade fru Holme, allvarsamt begrundande, »och som min svägerska dessutom alltid skref så godt om barnens vårdarinna Babi, så kan det ju hända att jag kunde trifvas med henne och dymedelst få behålla båda barnen och henne till hjelp vid deras handledning.»

»Ack ja, söta Mamma, då kan Thom få fara med oss till Upsala,» instämde gossarne, som nu togo för afgjordt, att intet hinder mera fanns för deras färd dit.

»Thom är bara åtta år, mina snälla gossar», invände modren, »han stadnar väl med flickorna, så får jag ändå se trenne barn omkring mig, då ni öfvergifva mamma.»

Nu var Upsala-resan fastställd, ty att kusinerna stadnade qvar på Sollinge, tog man för afgjordt, och sedan man talat ännu månget ord i detta ämne, fick Mårtenson i uppdrag att skaffa rum till hösten åt sig och gossarne, och tillika lofvade han att komma och hemta dem vid terminens början.

»Ack, så roligt!» ropade Betty, som förr alltid gråtit, när bröderne hotat henne med att resa från henne, då hon gaf alltför ohejdadt lopp åt sin tunga, »så roligt jag skall få nu! Söta mamma, låt mig få läsa minst fyra

timmar om dagen fransyska, i stället för bara en, så att jag kan tala med kusinerna!»

»Nej, för all del mamma, lär Betty sig tala ett språk till, då får ingen annan nånsin tala,» utbrast Carl, orolig.

Modren skrattade åt hans bekymmer och sade det vore väl, om någon af barnen ville lära sig fransyska, ty eljest finge kusinerna ju ingen att tala med.

»Usch jo! hvem vill lära sig fransyska? sade Henrik.»

»Jag, jag, jag,» skrek Betty, som glömt Carls tillrättavisning, »så roligt jag skall få; om nu bröderna inte få lära fransyska, då kan jag tala för er alla.»

»Åjo, det känner man till,» inföll Carl lugnt.

»Och sedan så,» fortfor Betty, »är det så roligt, att Thom är lika gammal som jag, så han kan inte tycka att jag är för blind att leka med som Carl och Henrik säga ibland,

och minsann han skall understå sig att kalla mig »lillan», som låter så förargligt; då säger jag genast »lillen» igen. Kalla mig för »lillan»! Tycker ni det passar sig, gossar, jag som för det mesta kan mina lexor bättre, än någon af er.» Henrik drog nu Betty hårdt i lockarna, men hon lät ej hejda sig, ehuru hon med detsamma kullrade från stolen i golfvet.

»Släpp peruken, säger jag dig,» fortfor hon, i det hon reste sig från golfvet, »kanske icke jag i går kunde på blindkartan utpeka både Majorca, Minorca och Iviza och i blinken svara, att Palma var hufvudstaden på Majorca, då Carl satt och drömde, och du, Henrik, tittade efter en svala?»

En kautschukbit, den Carl snott mellan fingrarne, flög direkte i munnen på Betty, som genast hade tårekällan till hands och gaf nu lika ohejdadt lopp åt sina tårar, då tungan så der tvärt stadnades i farten.

Föräldrarne, hvilka talat med Mårtenson

under barnens tvist, funno nu vara tiden inne att sällskapet borde skiljas åt och gå till hvila. Man sade hvarandra »godnatt» och tog med detsamma farväl af magistern, hvilken tidigt följande morgon skulle begifva sig i väg för att vid Bergs slussar möta ångbåten. Gossarne tyckte, att magistern var den lyckligaste menniska på jorden och önskade att de snart skulle vara så gamla som han, så att de också kunde få fara till Upsala och lagerbekransas.

»Och då far jag med och binder kransarne,» inföll Betty, som glömt både lugg och kautschukbit, och straxt ville hafva sitt ord med i laget.

Mårtenson sade derpå sina små vänner farväl, förmanande gossarne till flit och Betty till tystlåtenhet, om de ville, att han skulle hålla af dem, tillade han. Med tårar i ögonen lofvade de att vara snälla och sade, att det

var så ledsamt att »snälla, goda herr Mårtenson» reste från dem.

»Men magistern kommer ju igen i höst», anmärkte Henrik, som omöjligt kunde hålla ut att vara sörjande i fem minuter, »och sedan så fara vi med i höst.»

Och vid tanken på denna lycka, slog Henrik en kullerbytta i glädjen.

»I sjelfva afskedets högtidliga stund,» anmärkte Carl.

»När magistern kommer igen, kan jag fransyska verberna på mina fem fingrar, och då kan jag tala fransyska», sade Betty. Magistern, som nu märkte, att Betty var i farten, bad henne vänligt tiga, minnas sitt löfte och ej göra honom ledsen i sista stund.

Betty rodnade. »Adjö, goda herr Mårtenson, mins mig vänligt, och glöm huru tråkig rag ibland kan vara,» bad hon, och sprang upp till sitt rum.

»Gud välsigne er, barn!» utbrast Mårtenson

rörd, och enhvar gick till sitt rum. Följande morgon var den unge läraren rest.

Gästerna från Barcelona.

Dagen för de väntade gästernes ankomst hade inträffat. Patron sjelf reste ner till ångbåts-stationen, för att hemta sina slägtingar, och några timmar sednare körde vagnen åter upp på gården, och farbror och kusiner helsades med hjertliga välkommen af fru Holme och barnen. Babette eller Babi, som hon i dagligt tal kallades, var ock med, och hela sällskapet fördes nu upp i gästrummen. Carl och Henrik biträdde med att bära shawlar och askar, och uppbjödo all sin förmåga att vara artiga mot kusinerna, ehuru gossarne tyckte att de ej sågo rigtigt snälla ut: de voro så mörka.

»Usch mamma!» yttrade Henrik högt, i förtröstan på att de spanska barnen ej kunde

svenska, »kusin Lola är ju svart som en stekpanna.»

»Alltid tager du till,» afbröt Carl; »visst är hon bra starkt solbränd och brun.»

»Usch ja!» återtog Henrik, „då är syster Betty tio gånger vackrare; Lola är ful i mitt tycke».

»Kunna lite svenska,» utbrast Lola, vändande sig till Henrik, och ett par svarta ögon blixtrade vredgade mot hans, så att han rodnade ända upp till hårfästet och sprang sin väg direkte till stickelbärsbuskarne från sitt främmande.

»Söta Lola, bry dig icke om hans dumheter,» tröstade Carl, och bjöd till att godtgöra brodrens oförsynthet med all möjlig uppmärksamhet;» han vet ej alltid hvad han säger.»

»Ja, han är så förfärligt pratsjuk,» instämde Betty, som gerna tog tillfället i akt, för att få beskylla någon annan för detta sitt hufvudfel, och nu då hon visste, att Thom

och Lola förstodo litet svenska, gjorde hon sig skyldig till det fel, hon ville ursäkta hos brodren, och berättade för kusinerne om både gammalt och nytt så, att de stodo helt förvånade och gapade på henne.

Middagen gjorde ett afbrott i Bettys föredrag, och då modren sedermera tillrättavisade henne, ursäktade hon sig med att kusinerne borde som främlingar få reda på, huru det ginge till i Sverige; men hon lofvade att på eftermiddagen blifva mera tystlåten.

Efter middagen föreslog fru Holme barnen att springa i trädgården, medan hennes man och svågern gingo kring egorne, så att hon ostörd kunde få språka med Babi om sina planer. Det bar nu af direkte till labyrinthen, som bestod af en mängd stickelbärsbuskar, stående på smala jordrimsor bredvid hvarandra. Stickelbären försmåddes ej af barnen från drufvornas land, och ett för dem alldeles nytt nöje var dessutom att leka »ta

fatt», hvilket gick så bra i de otaliga gångarne i stickelbärslabyrinthen. Henrik var litet så der som femte hjulet under vagnen, tyckte han sjelf. Den lilla spanjorskan kunde ej så lätt glömma och förlåta att hon blifvit kallad ful, och Thom, ännu litet blyg och främmande, slöt sig till systern, och sade sig »inte tycka om kusin, som gjort Lola ledsen.» Carl och Betty voro också upptagne endast af de främmande, så att Henrik hade ledsamt och skiljde sig derför återigen ifrån de andra.

Han gick upp på gossarnes rum, och efter en stunds begrundande der, gick han ner till modren i salongen och bad henne vara god och gifva sig sexton munlack.

»Hvarför är ej du, min gosse, nere i trädgården och leker med de andra barnen?» frågade modren.

»Nej, mamma, de hafva gått derifrån och stå nu som bäst vid vattenfallet och skrika, för att öfverrösta hvarandra; det tyckte jag

icke alls var roligt, utan jag gick upp i vårt rum och der hittade jag på någonting så roligt, jag skall ställa till åt Lola: då hon det får se, skall hon icke längre vara ledsen på mig för det jag sade, att hon var ful.»

»Ja, ser du, Henrik, det var ett välförtjent straff, att hon blef ledsen på dig, och laga nu bara så att du godtgör ditt fel, innan hon kanske talar om det för sin far. Hvad tror du väl då farbror skulle säga om din ohöflighet?»

»Åh! han blefve väl ond, kan jag tro, och derför så tänkte jag skynda mig och ställa till någonting vackert, så att Lola blir god igen, innan farbror kommer tillbaka; vill mamma derför gifva mig sexton munlack?»

»Kan du försona Lola med sexton munlack, så mer än gerna, tag dem på mitt skrifbord, min gosse», svarade modren skrattande.

Henrik räknade samvetsgrannt upp de sexton munlack, han begärt, och sprang derpå

förnöjd upp på gossarnes rum igen. Der syslade han länge, och så, bärande ett kortslott i handen och en låda under armen, gick han in i Bettys rum, der en säng nu var inlyftad åt Lola. Bredvid sängen stod ett mahognybord; på det uppställde Henrik kortslottet, på hvars framsida han i högröda bokstäfver ritat ordet Alhambra. Slottet var förfärdigadt af Carl; med mycken omsorg voro fönster och dörrar der utskurne, och det hade länge stått som en prydnad på gossarnes bokskåp. Af fyra trädklossar och fyra ark silkespapper i olika kulörer hade Henrik gjort en lykta, lika stor som kortslottet; pappersbitarne voro fastsatta med munlack, och den improviserade lyktan utan botten, inneslutande ett stearinljus, som var fastklämdt mot bordet, ställdes bakom slottet, der dess magiska sken, af rödt, gult, grönt och blått silkespapper tillsammans, nu skulle gifva belysning åt kortslottet, menade Henrik.

Under det Henrik sysslade härmed, hade de andra barnen hunnit vida omkring, besett sågen, tegelbruket och hört stångjernshammarns bultande, som var det bästa af alltsammans, förklarade Thom lugnt. Derpå rodde Carl dem i ekstocken kring dammen, och när de sedan kommo vandrande upp mot byggningen, ropade Henrik till dem från fönstret:

»Skynden er hit upp, så skolen J få se något så ofantligt roligt, som jag ställt till enkomför Lola.»

»Du kanske rita af mig för det jag var ful,» svarade Lola skrattande, »och då vill jag inte komma.»

»Jo, söta Lola, kom och var icke ond på mig!» bad Henrik så bevekande.

Barnen sprungo nu samfäldt upp på Bettys rum; der stod Henrik, strålande af förnöjelse och stolt öfver ett sådant under, han kunnat åstadkomma. Lilla kusin Lola skulle väl blifva alldeles förbländad af denna hyllningsgärd,

i hvilken spanjorskan så sinnrikt påmintes om sitt hemland, tänkte han, och allt groll å hennes sida naturligtvis försvinna.

»Nej, skall detta vara Alhambra!» utbrast Lola högt skrattande, »och den lykta sedan! klumpig som Henrik vara sjelf.»

Nu var Lola hämnad: hon hade fått säga Henrik en artighet igen för den, han gifvit henne, och då hon såg hans leende, förnöjda ansigte hastigt antaga ett så innerligt sorgset uttryck, försvann med ens allt agg, och, vänligt räckande Henrik handen, tillade hon:

»Inte vara ledsen, Henrik, mycket snällt att gifva mig Alhambra, och tack för den granna lykta med!»

Henrik var åter glädje och förnöjelse, och bad nu Lola och Thom se huru grannt det tog sig ut på afstånd, då Carl, som blifvit efter de andra, kom in, och med honom gårdshunden Hektor; hunden sprang genast fram

i rummet och, troligen bländad af Alhambras prakt, lade han en klumpig tass på bordet, knuffade till lyktan så, att silkespapperet antändes af det fallande ljuset, som nu drog lyktan med sig i fallet mot slottet, hvilket ögonblickligen stod i full låga. Carl rusade genast att hemta vattenkaraffinen; men den var nedtagen, för att sednare vid bäddningen upptagas igen, fylld med friskt vatten. Så var ock förhållandet med vattenkannan. Henrik försökte rädda slottet, men brände sig så illa i fingrarne, att han afstod från företaget. Lola och Betty sprungo efter betjenten, men innan denne hann komma med vatten, var redan Alhambra lagdt i aska, och blott lyktans pålar lågo ännu och brunno mot det förstörda mahognybordet.

Carl, eljest så from till lynnet, vredgades nu på Henrik storligen, för det han understått sig att taga hans vackra slott till sådana dumheter, och beledsagade sina ord med ett kraftigt slag. Sådant kunde naturligtvis

ej tagas emot, utan att gifvas igen, och då Thom fick Carls andra slag i misshugg, blef den lille spanjoren vred och anföll äfvenledes Carl med slag på slag. Flickorna skulle bevars skilja gossarne, men då desse sednare, utan att måtta, utdelade sina hugg härs och tvärs, så att Lola fick en kraftig örfil och Betty en hård knuff i bröstet, vaknade äfven stridslusten hos denna qvinliga del af sällskapet, och under svenska, fransyska och spanska beskyllningar mot hvarandra, slogos de små vildhjernorna tappert. Fru Holme och Babi, ditkallade af bullret, inträdde midtunder den hetaste striden. Att få de upprörda sinnena åter lugna, var ingen lätt sak; hvar och en tyckte sig hafva rätt, och påstod att de andra voro stygga. Babi skrämde sina skyddlingar med »att brukspatronen skulle blifva ond och köra bort dem, om de ej blefve snälla igen,» och fru Holme bad sina barn »betänka huru ledsen farbror John skulle blifva; han reser visst

i morgon och tager kusinerne med, om ni icke stilla er och blifva snälla,» tillade hon. Detta sista argument verkade, och nu blef det plötsligt ett tvättande, kammande och borstande så, att då konsuln och brukspatronen sedermera inträdde i salongen, satt hela det lilla, nyss så krigiskt sinnade sällskapet i största enighet kring thébordet.

Sedan théet var drucket, frågade Carl farbror, om han icke ville berätta dem något från sina resor.

»Ack ja, söta fabror, en saga, en saga!» ropade Henrik och Betty.

»Sagor, mina små vänner,» svarade farbrodern, »kan jag visserligen ej berätta er; men i mitt kringirrande lif finnes väl månget sagolikt äfventyr, som kunde roa er, måhända.»

»Ack, ja, har farbror nånsin lidit skeppsbrott?» föll Betty honom i talet; »det måtte väl vara det värsta af allt.»

»Icke värre, än brinna upp heller», invände Henrik, som hade sin sista olycka i friskt minne.

»Men jag frågade, om farbror lidit skeppsbrott,» återtog Betty, och blinkade åt Henrik; ty hon var rädd att farbror skulle få reda på deras batalj och resa sin väg.

»Ja, mitt barn lilla, det har jag allt,» svarade den vänlige farbrodern; »det värsta skeppsbrott, jag varit ute för, var i närheten af San Felixöarne, då vi med all möda räddade oss i storbåten. I mörkret drefvo vi för vinden några timmar och stötte derpå åter mot en klippa, i närheten af en mindre ö. Storbåten krossades, och att simma mot ön var nu vår enda räddning; endast fyra man upphunno ön, och jag var en ibland dem; följande morgon lyckades det oss att berga litet verktyg från den strandade storbåten, och vi timrade oss, så godt vi kunde, en ny båt med tillhjelp af spillrorna från den strandade; vi styrde derpå kurs mot

Chili och hamnade lyckligen i S:t Jago; der tog jag hyra på ett fransyskt fartyg, kom så till Marseille, öfvergaf sjömanslifvet och fick plats på ett handelskontor. Min principal, min bortgångna Mariettes fader, var en hedersman, och jag vann hans förtroende. Efter några år blef jag hans kompanjon och fick hans enda dotter Mariette till hustru. Jag kan således säga att den största olycka, som träffade mig i lifvet, det hemska skeppsbrottet, blef orsaken till min största lycka, ty eljest hade jag måhända aldrig beträdt Frankrikes jord och lärt känna min goda Mariette.» Här tystnade farbrodren: minnet af den älskade bortgångna, blandadt med rörelsen, att efter mer än fyratio års bortovaro åter befinna sig i sitt hemland, hade så uppskakat honom, att han slutligen förklarade, det han »i dag ej hade någon berättelse för sina unga vänner, men morgondagen har väl ock sin afton,» tillade han, »och då, om J varit snälla, skall jag bjuda till att

i minnet återkalla någon händelse från min ungdomstid.

I stället för att afhöra berättelser, blef det en lång öfverläggning om huru man skulle indela barnens tid för läsning. Babi, en utmärkt kunnig Schweiziska, åtog sig att läsa fransyska och tyska med alla fem barnen, äfvensom pianolektionerna; fru Holme deremot lofvade att läsa svenska med Lola och Thom; och till sist frågade Babi Carl, om han ej hade lust att blifva hennes lärare i svenska; Carl rodnade ända upp till hårfästet åt det förtroende, som visades honom, och svarade, att han så gerna ville läsa med Babi, bara han kunde. Detta sednare betviflades ej af Babi, och sedan man rådplägat en stund, bestämdes sex timmar af dagen till studier, och redan följande morgon skulle lektionerna börja.

»Ju förr man kan sysselsätta barnen, desto bättre,» påstod Babi; »mitt småsällskap blefve eljest alltför oregerligt fruktar jag.»

De äldre herrarne och fru Holme voro af hennes mening; läsningen skulle börja följande dag: från klockan tio till tu förmiddagen och från fem till sju eftermiddagen. Hade barnen då varit snälla och flitiga, skulle aldrig en berättelse tryta, lofvade farbror John, och Babi och fru Holme instämde i detta löfte, och sade sig vilja tura om med farbror i att roa de små med berättelser. Så, med belåtenhet på alla håll, skiljdes man under hjertliga »godnatt,» och de spanska barnen påstodo att de tyckte lika mycket om att vara i Sverige som i Spanien.

Farbror Johns utvandring.

Följande afton var åter hela sällskapet församladt i salongen efter théet; läsningen hade gått förträffligt. Det enda, som misshagat Babi var Bettys prat under lästimmarne, och hon

förklarade, på fru Holmes inrådan, att ifall Betty ännu en gång gjorde sig skyldig till detta fel, hon ej mera finge deltaga i lektionerna och ej heller åhöra aftonens berättelser. Babis allvarliga, nästan stränga väsende verkade välgörande: Betty insåg att med henne hjelpte inga ursäkter, utan hon föresatte sig derföre att hädanefter bättre taga vara på sig sjelf. För denna gång beviljades dock förlåtelse, och då farbror John satte sig ner att berätta, fick Betty äfven vara med bland de åhörande.

»Då jag, som en fjortonårig gosse, lemnade mitt fosterland,» började farbrodern, »gick jag, som sagdt är, med ett handelsfartyg till Rio Janeiro och derifrån sedermera till Newcastle, der jag insjuknade så, att jag ej kunde medfölja skeppet vidare. En af matroserne, Dawid, en Engelsman, hade sin unga syster,

Amy, boende några mil från staden. Hon var gift med en arrendator, Edward Wilson, och hos dem skaffade Dawid mig, stackars sjukling, vård och gästfrihet öfver vintren. Påföljande våren hoppades Dawid vara åter, och då skulle jag igen få gå ut med skeppet. Syskonens gamle fader, Wallcott, bodde hos sin gifta dotter emot en ringa betalning; och i den gamles rum inqvarterades jag. Då jag kom till dem, var jag så matt och klen, att jag på flera veckor ej kunde lemna sängen; de voro dock alla mycket goda mot mig och delade gerna sin tarfliga kost med den stackars främlingen.»

»En afton, kort efter mitt tillfrisknande, då jag följde Wallcott ut i hvardagsstugan, der vi alltid samlades om aftnarna, funno vi Amy gråtande och Edward tankfull och nedslagen.»

»Hvad felas er, barn?» frågade den gamle oroligt.

Edward såg sorgset på Amy, men förblef stum.

»Hvad nu, gosse, inga dåliga nyheter vill jag hoppas! Walker måtte väl ej hafva höjt arrendet heller; han är en gnidare och vi lefva i svåra tider!» suckade den gamle.

»Ja, så svåra, fader,» utbrast Edward, »att jag beslutat att sälja all vår egendom och lemna gamla England för alltid.»

»En djup tystnad följde härpå. Efter en stunds förlopp bröt gubben först tystnaden, och vinkade med detsamma åt mig att aflägsna mig. Jag efterkom hans önskan och då jag återsåg familjen vid qvällsvarden, var resan redan bestämd och gubben Wallcott hade lofvat att åtfölja sina barn på den långa färden till ett annat land. Hvad skulle han väl ensam i England företaga sig? Dawid var ständigt ute till sjös, så att Amy och Edward utgjorde ju all gubbens fröjd här i lifvet. Han hemställde till mig, om jag ville åtfölja dem eller nivänta Dawid, och då jag redan började finna mitt sysslolösa lif på landbacken enformigt

och endast drömde om äfventyr i främmande land, antog jag med glädje gubbens förslag att vara dem följaktig.»

»Edward skildrade för oss det förlofvade landet med alla de ljusa färger, utvandraren lånar den jordfläck, som skall blifva hans nya hemland. Detta Amerika, så rikt på skogar och vatten stod för hans inbillning som ett verkligt gyllne land; han talade varmt och eldigt, så att vi alla grepos af samma hänförelse och Amys sorgsna blick ljusnade allt mer och mer.»

»Ungefär fyra månader efter detta samtal tågade en karavan genom de tjocka skogarne i norra Kentucky. Den bestod af flera vagnar. Edward, Amy och Wallcott samt en hemmansbrukare, vid namn Witt, och jag utgjorde den egentliga familjen; fyra unga raska arbetare, två bland dem nygifta, och deras hustrur hade åtföljt Edward och Witt från deras hemman i England och voro nu med på fär-

den till det af Edward och Witt inköpta jordstycket i Kentucky. De hade alla anträdt resan i den fasta föresatsen, att ej låta afskräcka sig af några svårigheter, utan emotse sitt blifvande skogslif med hopp och förtröstan.»

»Resan genom ödemarken var dock påkostande både för menniskor och djur: banade vägar funnos naturligtvis ej; vagnarna måste i korta dagsresor fortskaffas öfver kärr och moras och ofta äfven öfver fallna trädstammar. Ibland måste man dock bortskaffa de alltför stora fallna träden, ofta med yxan rödja väg genom täta busksnår, och än åter genom en lång, mödosam omväg undvika en djupt gående bäck o. s. v. Tvenne dragoxar störtade för oss under vägen af mattighet, och vi fingo mången svår erfarenhet af en resas besvärligheter i den nya verlden. Slutligen uppnådde vi dock resans mål: ett land af fem hundra acres vidd, hvars jordsträcka likväl be-

täcktes med samma urskog, vi så mödosamt trängt oss igenom, för att komma dit.»

»Edward var den bland oss, som aldrig förlorade modet; han uppmuntrade och tröstade, och efter tvenne års samfälda ansträngningar var marken röjd, ett boningshus uppfördt, planteringar gjorda och skördade, så att Edward nu hade sin egen gård. Witt hade dött och testamenterat Edward sin halfva andel. En af arbetarena var också död; vi andra hade alla haft att utstå sjukdomar under den förfärliga hetta, som följde på regntiden, och boskapen hade äfven i början lidit mycket af klimatet. Nu tycktes dock de mesta bekymmer vara förbi. Amy hade skänkt Edward tvenne barn; de andra unga hustrurna hade hvar sin lilla, och frid och förnöjsamhet rådde i det lilla samhället, som lofvade att uppblomstra i nya telningar, om ock två medlemmar ryckts bort af döden. En dag stördes dock lugnet på ett uppskakande sätt. Gubben

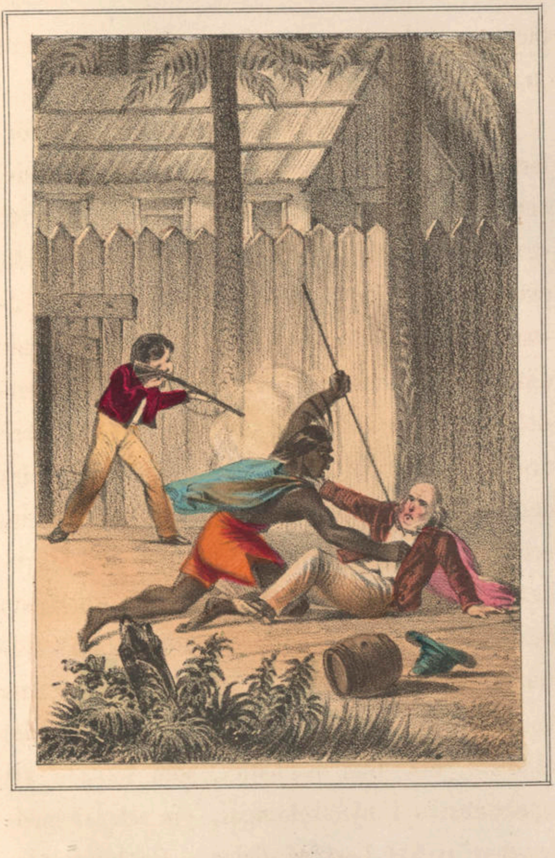

Wallcott hade ensam gått ut på en vandring, medan de andra karlarne voro ute, längre bort från byggningen, på arbete. Jag stod med min laddade bössa på axeln, i beredskap att lemna huset och begifva mig till dem, då jag i samma ögonblick jag öppnar dörren, hör ett rop och ser en neger i begrepp att sticka sitt spjut i Wallcotts bröst, sedan han kastat gubben mot marken. Jag skjöt och träffade lyckligtvis mördaren; innan denne hann fullborda sin illgerning, låg han död vid den gamles sida. Med tillhjelp af qvinnorna, som skyndat ut vid skottets aflossande, bar jag in den gamle. Hans sår var ej dödligt; det höll honom dock en längre tid vid sängen. Förskräckelse hade intagit sinnena; jag deremot, sedan gubbens lif ej mera var i fara, var glad åt det äfventyr, som gaf mig tillfälle att en gång vara nyttig för de menniskor, jag hade så stor tacksamhetsskuld till. Jag ville nu lemna dem och begifva mig af ner åt kusten igen; ty

jag längtade att få komma ut till sjös, men de bestormade mig alla med böner att ännu dröja en tid hos dem, så att jag afstod från min föresats. Jag stannade ännu ett år hos mina vänner i Kentucky. Detta mitt fördröjda vistande hos dem slutade med en minnesvärd händelse, den jag dock vill uppskjuta med att berätta er, mina barn.... En annan afton således fortsättning.»

Barnen tackade, och som det var långt lidet på aftonen, åtskiljdes man.

»Hvad skola vi nu få höra i qväll?» frågade Betty påföljande dagen, »då farbror farit bort med pappa?» Betty hade suttit en tyst åhörarinna qvällen förut; hvarföre det ej mera sattes i fråga att utesluta henne ur kretsen.

»Efter som Betty varit snäll och tagit sig till vara för att prata i otid under hela dagens lopp», svarade Babi, »vill jag berätta en

tilldragelse från min barndom, som visst skall väcka Bettys deltagande.

Betty såg triumferande på bröderne, och hennes föresats att blifva tystlåten stärktes ej ringa genom denna utmärkelse att få en berättelse förnämligast berättad för hennes skull. Babi började derpå sin berättelse, den hon gaf titeln:

En sannfärdig historia om en liten sparf.

»Jag tillbringade en sommar på landet hos min mormor, några mil bortom Lausanne. En dag, en söndag, blåste det och stormade, så att jag aldrig kan förgäta den dagen. Det var under höbergningen; höstackarne yrde från ett fält till ett annat, och dammet från vägen for högt i sky, så att man kunde tro sig vara med en karavan i Saharas öken. De gamla almarne, som vexte vid åkanten och kring kyrkan, lågo mot jorden, så att vi trodde dem vara kullblåsta, och många grenar lös-

sletos från dem och med dessa följde månget fogelbo. Då stormen omsider lagt sig, gingo vi ut att skåda dess härjningar. Vi hittade på flera små sparfbon bland de kullblåsta träden, hvilka det roade oss att undersöka och, i sanning, de voro rätt egendomliga. J veten, mina små vänner, att sparfvarne äro små näsvisa varelser, som oupphörligt hoppa kring dörrar och fönster, för att se efter hvad de kunna uppfånga; i följd deraf är också deras bo sammansatt af den lustigaste blandning af diverse skräp. Somliga af dem voro verkliga trasbylten, bestående af mattbitar, fjädrar, linne- och bomullsbitar, garn och tråd, små kattuns- och sidenlappar; och det roade synnerligen mormor att känna igen flera lappar från hennes klädningar och täcken, äfvensom bitar af bondfolkets ylletyger. I ett af dessa små besynnerliga trasbon fann jag tvenne ofjädrade ungar, den ena död, den andra ännu lefvande, men jemrande sig af hunger. Jag tog

den lilla och hela hans bo och lade alltsammans i en liten korg. Visst är det nu att förlikna en bra liten sak med en stor, då jag säger er, att jag tänkte på Pharaos dotter med lille Moses, der jag gick med min sparfunge; men jag tyckte jag kände det, som jag läst i bibeln om henne, då jag upptog den lilla öfvergifna varelsen, hvilken jag nu beslöt att uppfostra och vårda som min tillhörighet. Jag kunde ej, som Pharaos dotter, skicka bud efter den lilles moder, för att uppföda honom; utan jag hade ingen annan råd, än att hänga ut min lille skyddling genom fönstret i aprikoshäckens grenar, i förhoppning, att kanske dess föräldrar skulle höra den lilles outtröttliga pip-pip och komma till hans bistånd; men efter två eller tre dagars fåfäng väntan, måste jag taga mig till att helt och hållit sjelf sköta om den lille sparfven. J kunnen aldrig tro, hvad han var för en hungrig krabat! Jag förvånades icke ringa öfver att

en så liten varelse kunde sluka så mycken föda. Jag födde honom med små brödsmulor, doppade i vatten, insekter och maskar, hvilka jag hittills aldrig ens tänkt på att vilja vidröra; nu bar jag dem till sparfven, som rigtigt slukade den läckra födan. J kunnen aldrig tänka er, huru förtjust jag var i mitt lilla fosterbarn, och ehuru alla menniskor påstodo, att det vore omöjligt att uppföda den, ty man kunde ju ej veta hvad föda den egentligen ville hafva, så var jag fast besluten, då ej mormor nekade mig det, att försöka allt, hvad som stod i min förmåga. Min omsorg fick också snart sin belöning: med hvarje dag vexte min lilla sparf och efter någon tid var han fullfjädrad, liflig och präktig, som trots någon annan sparf.»

»Då jag ansåg honom tillräckligt stadgad, för att kunna ombyta lefnadssätt, köpte jag honom en bur, och satte honom dit in så, att jag kunde veta honom vara utom all fara,

då ej jag var tillstädes; eljest fick han obehindradt flyga i vårt arbetsrum, hoppa kring och nappa smulor och annat, som föll i hans smak. Ganska ofta tog jag min lille sparf med mig, då jag gick ut och spatserade; han satt då i min hand, tittade ut mellan fingrarne, vände sitt lilla hufvud än åt en, än åt en annan sida, alldeles som skulle han gjort sina anmärkningar öfver hvad han såg, och barnen, då jag gick genom byn, kommo vanligen ut och tittade på mig och min lille sparf med så mycken förvåning och undran, som hade jag varit en af dessa borgfruar från forntiden, hvilka man ser på taflor, sittande med en falk i hand. Sednare på hösten for jag åter hem till mor i Lausanne; min sparf var nu fullvuxen och hade lärt sig att känna min röst, att komma, då jag kallade honom, att sätta sig på min skuldra, då jag läste öfver mina lexor, eller gick ut hemma på gården; att äta ur min mun, att hoppa på mina

fingrar och att titta mig i ögonen med de vackraste små, svarta ögon man nånsin kunde se. Aldrig kan det finnas en tamare, älskligare liten varelse, än min sparf: om jag hade varit borta och satt honom i bur under tiden, och jag återkom, skrek han i glädjen, bara han hörde min röst och slog med vingarne mot buren för att komma till mig. Stackars liten! ännu i dag, komma tårarna mig i ögonen, då jag tänker på honom, huru han smög sig till mitt bröst, och kunde ligga der stilla, nöjd och säll hela timmar. Min sparf, försäkrar jag er, små vänner, var ansedd som ett rigtigt under vida omkring. Hvar och en, som kom till oss, förvånades öfver det lilla djurets sällsamma tillgifvenhet för mig, och öfver att se huru fogeln följde mig, hvarhelst jag gick i rummen, likt en trogen hund, utan att synas hysa den minsta fruktan för fara; och jag är säker på, att min sparf var lycklig och allralyckligast då han var med mig. — Nu skolen

J veta att utom min allrakäraste sparf hade jag också en allrakäraste väninna, och hon var inbjuden af min mor att komma in till staden och bo några veckor hos oss. Det var en stor glädje för mig: jag hade ju ingen lekkamrat mera än min lille treårige bror hemma, och han kunde ej deltaga i min beundran för sparfven, hvarföre jag med rigtig otålighet emotsåg min kusin Gretchens ankomst. Ack! icke anade jag hvad sorg hennes besök skulle vålla! Ehuru Gretchen var hos mig, måste jag ändå dagligen gå i skolan, och då anförtrodde jag sparfven åt hennes vård, och gaf henne tillåtelse att ge honom mat, medan jag var borta, ehuruväl jag kunde låtit bli det, ty fogeln hade alltid mera att äta i sin bur, än den kunde hinna med. Det gör mig ondt att fortsätta berättelsen, ty J skolen kanske tycka, att Gretchen var mycket felande; men kommen ihåg, små barn, att hon var ett år yngre än jag. Jag är fullkomligt

öfvertygad om, att hon ej gjorde det med flit; hon var en så innerligen snäll och godhjertad flicka.

Gretchen var mycket svag för konfekt och bakelser, och använde alltid sina penningar till sådant; och jag förmodar att, eftersom hon tyckte sjelf det var så godt, så tog hon för afgjordt, att fogeln skulle tycka så med; ty oaktadt mina försäkringar om motsatsen, envisades hon ändå att gifva honom dylikt snask. Mamma sade: »Gretchen dödar visst din sparf»; jag blef förskräckt vid blotta tanken härpå, och bad Gretchen att aldrig gå till buren; men det var tyvärr för sent; det stackars lilla djuret började att fälla fjedrarne, se ruggig och nedslagen ut; han var skenbarligen sjuk och såg mig i ögonen med en blick, så matt, att det rigtigt sved mig i hjertat. Jag visste ej hvad jag nu skulle företaga med den lille; i trenne dagar fortfor detta hans sorgliga tillstånd; jag bru-

kade flytta in buren om nätterna i rummet bredvid det rum, der Gretchen och jag sofvo, så att jag genast i dagningen kunde gå upp och se om honom. En morgon, då jag kom till hans bur, låg han der död. Stackars liten! han låg nere i buren på ryggen med sina små ben utsträckta, klorna sammandragna, och näbb och ögon vidöppna, hvilket vittnade om, att han dött under svåra plågor. J kunnen ej tro, barn, huru denna syn upprörde mig, och huru mycket jag sörjde min lilla sparf; och jag ser också, små vänner, (tillade hon vänligt, då hon såg att barnens ögon voro tårfyllda) att min lilla sparfs öde gått er alla till hjertat.»

I detsamma störtade Thom fram till fru Holme, och, utbristande i högljudd gråt, sade han:

»Söta tante, förlåta mig; aldrig, aldrig göra så mer.»

»Hvad har du då gjort, min gosse lille?» frågade fru Holme.

»Jag gifva tantes kanariefogel ett stort stycke socker, fastän betjenten säga, jag inte göra så. Tror tante han dör?»

»Jag vill hoppas, min lilla vän, att fogeln ej dör af en sockerbit», tröstade fru Holme, som rördes af den lilles ånger.

»Mina snälla barn allesammans! jag ber er, ihågkommen alltid Babis berättelse! Låten den blifva er en lexa och varning att aldrig gifva åt, hvad litet älsklingsdjur J än må hafva, något annat, än den naturliga föda djuret fordrar, eller den det blifvit van vid, ty eljest i största välmening kunnen J, såsom Gretchen, ju vålla den lille stackarns förtidiga död.

Påföljande dagen hade fru Holme lofvat barnen en berättelse. De kommo också mangrannt att åhöra den, då hon föreslog, att de

skulle sätta sig i verandan utåt gården. Förslaget följdes; barnen sutto väntande och uppmärksamma, och hon började:

»Det var en liten gosse, som hette Carl; hans trettonde födelsedag inträffade, den han med sådan längtan emotsett, ty han hade fått löfte af föräldrarne att få ett par ölänningar såsom belöning för flit och lydnad.»

»Men, mamma, det der är ju alldeles om bror Carl du berättar», afbröt henne Betty, som nu omöjligt kunde hålla sin föresats att tiga medan andra talade, och Carl fick ju inga hästar!»

»Så ock med gossen i sagan, Betty, men han visade sig ändå ej surmulen för sin felslagna förhoppning, utan arbetade lika flitigt alla derpå följande dagar till föräldrarnes stora tillfredsställelse, hvarför de också . . .»

Här afbröts ånyo fru Holme i sin berättelse, men ej denna gång af Betty, utan af

ljudet af hästhofvar; en liten wienervagn, dragen af tvenne bruna, lifliga ölänningar körde upp och stadnade framför verandan. Carl såg gladt öfverraskad på modren, liksom ville han fråga, om den vackra gåfvan verkligen vore till honom, och då modrens blick ömt bejakade hans stumma fråga, flög han i hennes famn och utbröt i tacksägelser. Brukspatron, som sjelf framkört vagnen och nu stod på marken, fick derpå gossens andra famntag, och sedan, sedan klappade han om sina små ölänningar, sprang efter socker åt dem, och var liksom från sig en stund af den oväntade fröjden. Derpå kommen till sans, bjöd han Lola taga plats bredvid sig på första sätet, sedan han först likväl bjudit mamma denna hedersplats, den hon dock vägrade: hon skulle åka i stora vagnen, som också kört upp på gården, med Babi och herrarne, och ville att alla barnen skulle fara efter ölänningarne; Betty, Henrik och Thom instufvades på bak-

sätet, och så bar det af ett stycke efter stora vagnen utåt vägen.

Hvad de små hade roligt! Föräldrarne sågo, att Carl så väl förstod köra sina hästar, att numera det vore ingen fara att låta barnen åka ut ensamma, efter detta första försök. Sagorna sattes å sido, de sparades för regnvädersaftnar; ty alla aftnar klockan sju, efter slutad läsning, gingo gossarne vanligen i stallet, spände för vagnen och så foro de med småsällskapet utåt landsvägen.

»Mammas saga var ändå bäst», menade Betty.

»Ja, isynnerhet upplösningen,» instämde Carl.

Fortsättning af farbror Johns berättelse.

En hel vecka hade förflutit sedan ölänningarnes uppträdande, och hvarje dag hade

de anlitats till utfärder, då det en eftermiddag började hällregna. Betty, som i allt ändå helst tyckte om ombyte, och nu ideligen, som hon sade, åkit i åtta dagars tid, fann det »mycket roligt», att det regnade en afton, så att hon nu fick höra slutet af farbrors berättelse. Betty tyckte väl det blef i längden tråkigt att instufvas emellan Henrik och Thom på baksätet; »nog hade Lola en enda gång kunnat afstå sin plats på framsätet åt henne», menade Betty, men derpå tänkte icke Lola.

Sällskapet var nu åter församladt i salongen, och farbror John fortsatte sin berättelse som följer:

»Ungefär ett år efter föregående tilldragelse, sutto vi alla en qväll tillsammans i den rymliga salen, egentligen trädhusets enda rum, afdeladt i fyra små sofrum i hvardera hörnen, så att salen bildade ett kors; hvar och en af oss var upptagen med sitt arbete, då det knackade sakta på dörren. Man öppnade och en

alldeles obeväpnad Indian stod framför oss, flämtande och blodig af flera erhållna sår. Han var en ålderstigen Penoscote; för öfrigt okänd för oss alla.»

»Indian vara sårad — trött — hungrig — Sioux vara mycket blodtörstig. Vill hvit man gifva mig mat och husrum?»

Wilson blef ond, Wallcott skakade misstroget på hufvudet; man hyste fruktan för Indianerne, sedan förra årets anfall; men ehuru Amy äfven var rädd för Indianerne, bragtes hon dock till medlidande vid den stackars gamle mannens klagan.

»Kom fram till elden, Indian,» sade hon vänligt, »och då ni ätit er mätt skall ni berätta oss, huru Sioux behandlat er. Jag tänker att, om de uppehålla sig här i skogarne, vi måste vara på vår vakt», och hon såg härvid ängsligt på sin man.

»Ett, tu, tre», svarade Indianen och såg tacksamt på Amy: »tio, tjugo elake Indianer

vara i skogarne. Men qvinna vara god, helsa indiansk man välkommen. Hvit hufvudman också vilja göra så?»

»Ja, det vill jag!» utropade Wilson, hos hvilken hans ädla natur med ens tog öfverhanden öfver misstroendet. »Ät och drick och var vid godt mod, och låt oss sedan höra hvad som kan vara nödvändigt, för att värna oss emot fienden!»

»Först skynda er, sedan äta,» svarade Penoscoten högtidligt. »Sioux vara nära, jaga Wan-ti-mo genom skogarne hela dagen. Wan-ti-mo dödat två af dem,» bifogade han, visande på sina indianska trophéer, »men icke kunna döda tjugo.»

Den gamle lemnade salen och inkom straxt derpå med en tomahawk, bössa och krut-horn, hvilket sista han sorgligt skakade såsom tecken att det var tomt. Knappast var han inne i salen igen, förr än han bad Wilson att väl stänga dörrarne, isynnerhet bomma

för porten på timmerplanket, som omgaf byggningen, och träffa alla nödiga anstalter för att försvara sig mot Sioux. Skyndsamt framskaffades nu allt vårt vapenförråd, och en af arbetarena uppsteg medelst en stege till en lucka i taket, för att speja rundtomkring efter fienden.

Under tiden tvättade och förband Amy Penoscotens sår, hvilken på samma gång glupskt stillade sin hunger, men sparsamt förtärde han endast några droppar af den framsatta bränvinsflaskan, så sparsamt, att Wilson frågade honom om orsaken till denna måttlighet.

»Om sjuk», svarade Indianen, »eldvatten vara mycket bra, men mycket litet taga deraf», — derpå hällde han några droppar i flata handen, — »men mycket taga hufvudet bort och mannen då blifva djur; kunna inte fäkta.»

Amy log. Dylika måttlighetspredikanter voro ej sällsynta, och Wilson och Wallcott började hysa tvifvel mot vilden. De sade dock intet, och då Penoscoten bad att få intaga ar-

betarens plats på stegen, beviljades denna hans åstundan. Han kilade af som en katt och den mannen, som varit på utkik, kom ned i salen.

Nu voro vi alla tillsammans. Huset var satt i försvarstillstånd, dörrar och fönster sorgfälligt tillslutna, ljusen, på Indianens tillrådan, utsläckta, och elden äfvenledes nästan afsläckt, så att det herrskade skymning i rummet. De skottgluggar, vi här och der anbragt å planket, öppnades, och knappast var detta gjordt, förrän Indianen nedkom från stegen, grep sin bössa, vinkade åt de andre att följa hans exempel, gick ut, visade på några af skottgluggarne och derpå gåfvo vi alla eld. Ett vildt skri, ett klagoljud, och allt var tyst.»

»Indian», sade Amy, lifligt tryckande sitt minsta barn till bröstet, »du har räddat oss alla. Önska hvad du vill, som jag kan gifva dig, och det skall gifvas.»

»Hvit qvinna helsat Indian välkommen, vara nog», svarade Penoscoten stolt.

Nu hölls krigsråd, hvarpå Wan-ti-mo, ledsagad af Edward, åter gick uppför stegen på utkik. Noggrannt spanande täflade den hvite mannen och rödskinnet att med blicken genomtränga nattens dunkel. Framför dem låg skogen och deremellan ett stycke slättland. Här tyckte Edward sig upptäcka något sällsamt.

»Tyst!» sade han till sin sidokamrat: »der borta på fältet ser det ut som om det funnes fjorton trädstubbar, icke sannt?»

»Ja», instämde Penoscoten.

»I morse fanns der likväl endast sex. Derunder ligger bestämdt något skälmstycke af Sioux.»

»Godt», återtog Penoscoten, »hvit man hafva skarpa ögon, vara god kunskapare.»

Båda sigtade ditåt och gåfvo eld i samma stund. Ett förfärligt tjutande följde härpå

och nu såg man åter endast sex svarta punkter på fältet. Från detta ögonblick försvann hvarje spår, som kunde förråda en fiende. Vi gingo nu till hvila, undantagandes Penoscoten, hvilken, oaktadt sina sår och ansträngningar, envisades att vaka för oss alla. Dagen inbröt, då i detsamma Siouxerna åter, skrikande och tjutande som en skock afgrundsandar, uppdykade vid skogsbrynet. De voro ungefär fyratio; de delade sig i tvenne hopar och angrepo oss käckt. Men äfven denna gång blef segren på vår sida: de blefvo tillbakadrifna, hvarpå de återvände till skogens dystra skuggor, och allt blef åter tyst.

Att Indianerne tågat sin väg, trodde dock ingen. Alla emotsågo vi med förskräckelse en förnyad belägring, hvilken med Indianernes tålamod och ihärdighet, nödvändigt skulle sluta till deras förmån. Under hela dagen hördes de dock icke af. Amy bäfvade dock i sitt hjertas innersta vid tanken på det förfärliga öde,

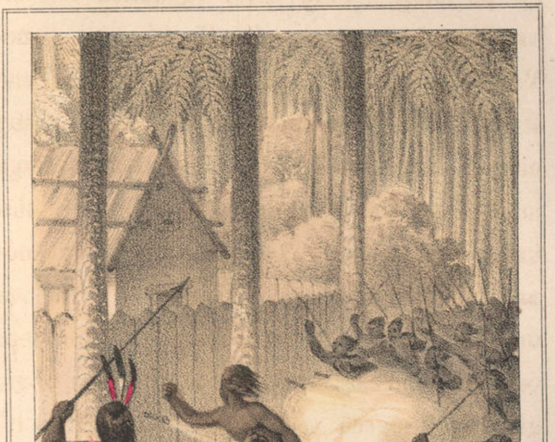

som hotade hennes man och barn. Äfven Wilson var upprörd och fruktande. Indianen hade nu gått till hvila och sof lugnt till dess qvällen bredt sina skuggor öfver nejden, då han åter gick uppför stegen på utkik. Efter en stund förkunnade han oss fiendens antågande. En häftig gevärseld började derpå och fortfor; endast Penoscoten sparade sitt gevär. Edward, förvånad häröfver, lemnade befälet åt Wallcott, och gick upp att se hvad Wan-ti-mo företog sig. Han var försvunnen. En ny orsak till förskräckelse och bekymmer. De angripandes antal deremot ökades, då de försvarandes minskades, ehuru förlusten af en förrädare mindre snarare borde vara önskvärd.

Med tungt hjerta meddelade Edward oss den sorgliga nyheten, och vår förbittring mot Indianen var stor; endast Amy försvarade honom och påstod, att hade vi förlorat i honom en vän, blefve han dock aldrig vår fien-

de. Edvard förblef tyst och tog åter befälet öfver sin lilla skara. Fyra timmar varade den hårda striden, utan att fienden lyckades öfvermanna oss, så att Indianerne omsider tillgrepo ett annat anfallsmedel. En brinnande pil, som afsköts mot en bredvid huset stående lada, fylld med säd, och genast antände husets brännbara innehåll, gaf dem anledning härtill. De sköto nu flera pilar ditåt, snart stod ladan i ljusan låga, eldbränder flögo mot boningshuset, antände det och ett vildt tjut förkunnade oss vildarnes triumf.

Så snart Edvard hemtat sig från första förskräckelsen, befallte han oss att vara beredde på en strid på lif och död. Ej långt från boningshuset åt en annan sida än ladan låg vårt vedförråd, tvenne vedtrafvar, hvilkas tre sidor bildade en fyrkant. Dit sände han qvinnorna och barnen, och medan tvenne arbetare stadnade hos dem, för att skydda dem för vildarnes anfall, forslade de andra dit allt de

hunno med af värde från det brinnande boningshuset. Eldsvådan grep häftigt kring sig, och som vinden låg åt det håll, dit alla indianerne samlat sig, sågo desse sig nödsakade att draga sig tillbaka. Dagen inbröt, och vår boning var nedbrunnen. Indianerne, som lägrat sig i skogen, togo åter till vapen och kommo mot oss igen, de hade på afstånd upptäckt vårt gömställe, hvilket elden skonat. Vi gingo fram, i det fasta beslut att åtminstone dyrt sälja vårt lif. Indianerne gjorde ett ögonblick halt, innan de kommo oss inpå lifvet — då i detsamma en gevärssalfva aflossades bakom dem; en trupp krigare, anförda af Penoscoten, störtade efter Siouerne; en vild strid uppstod och Siouerne, öfvermannade, kunde med möda rädda sig genom flykten.

Tre timmar derefter stod Edvard Wilson med de sina, sorgsen, men räddad, framför de ännu rykande bränderna af sin boning. Den hjelptrupp, Penoscoten samlat i grannskapet,

hade störtat efter de flyende Siouerne. Stum och nedslagen lutade den unge utvandraren sig mot en trädstam och blickade mot sitt nedbrunna hem. Amy satt vid hans fötter och ammade sitt lilla barn; Walcott var försänkt i bön. I detta ögonblick återkom Wan-ti-mo med de vilde männen, hvilka nu öfvergifvit att förfölja Siouerne; de erbjödo sig alla att biträda Edvard med uppbyggandet af en ny bostad. Vi undfägnade dem med all den kost, vi kunde erbjuda; medan de åto, vinkade Penoscoten Edvard och Amy att komma afsides; de lydde hans vink, Amy med barnet på armen. Så snart de voro ensamma på några stegs afstånd från oss andra, tog Wan-ti-mo till ordet:

»Hvit man varit god mot indian; indian hafva hjerta,» sade han, »hjertat känna: hvit man icke tro, men Wan-ti-mo kunna göra honom mycket lycklig. Komma med in-

dian!» Han pekade nu mot skogen och upprepade de sista orden.

»Nej, Wan-ti-mo,» svarade Edvard, »jag måste stanna här och åter uppbygga mitt hus.»

Indianen såg bestört på honom; han kunde ej på det främmande språket finna uttryck för hvad han ville säga. Förgäfves besvor han Wilson att följa sig; denne förblef obeveklig. Då liksom gripen af en ögonblicklig tanke, fattar han Amys barn, som hon höll i sin famn, och springer skrattande med den lille, sorgfälligt bärande honom på armen, framåt. Edvard och Amy skyndade efter; då vilden såg, att han hade godt försprång, stadnade han, vände sig om och höjde barnet i luften, liksom ville han locka föräldrarne vidare, derpå fortsatte han åter att springa, allt med den lilla på armen. Den stig, de då följde, var mycket otillgänglig, så att Edvard och vi andra alltid afskräckts från att gå åt detta håll.

Efter en halftimmas springande stadnade Wan-ti-mo och lät sitt värdfolk upphinna sig; han visade dem då triumferande på en öppen plats. Den bestod af en skogs-äng, af ungefär tusen acres vidd, en björkäng, hvilken, sällsamt nog, ehuru ytterst fruktbar, dock genom den omkringliggande höga och täta skogen, förblifvit ouppodlad. Nu förstod Edward ögonblickligen hvarför indianen tvungit dem att komma till denna äng.

»Hvit man förlorat sin egendom — Sioux' hundar bränt allt», sade Wan-ti-mo, i det han åter lade barnet i modrens famn: »der borta blifva för hårdt arbete — här träd nog — land nog — detta vara indians egendom.»

Wilson fattade Penoscotens hand, tackade honom hjertligt och beslöt att slå sig ned här. De återvände derpå till det förstörda hemmet; Edward meddelade oss sitt beslut och fann grannarne, hvilka så ädelmodigt skyn-

dat till vårt försvar och räddat oss från undergång, beredvillige att biträda honom vid denna hans nya plantage-anläggning. Det blef oss dock alla ett hårdt och mödosamt arbete, men från den stund Edward inflyttat i sitt nya hem har lyckan troget följt honom. Han ingick i ett bolag, hvars hufvudman han blef, med sina hjelpsamma grannar, och genom deras förenade ansträngningar och Guds nåd fingo de snart glädja sig åt rika skördar. Jag lemnade mina vänner, tillika med en af våra nya vänner, som varit sjöman och åter längtade till detta sitt yrke. Men af ett bref från Edvard till hemmavarande vänner erfor jag några år sednare att kolonien ökat sig betydligt och tilltagit i välmåga, och att, der fordom Edwards första boning stått, en hel by uppstått. »Edward lefde som en rik plantageegare, aktad och afhållen af alla», hade Wallcott bifogat i brefvet, samt att Penoscoten var anställd som skogvaktare vid Edvards plantage.»

Den gamle vilden var dock af ålder för det mesta tvungen att hålla sig hemma hos sin husbonde, som han kallade Edvard. Denne sednare, Amy och hennes öfriga omgifning täflade alla om att förljufva den gamle vildens ålderdom; och Amy upprepar ständigt för sina barn, att all den lycka, de njuta, allt deras välstånd har *vildens tacksamhet* förskaffat dem.

Färden från Majorca.

»Har icke Babi något att berätta oss från Majorca?» frågade lilla Betty, då ännu en regnafton drog sällskapet tillsammans i salongen. En regnig afton kallades numera berättelseafton, och berättelse, fingo i följd deraf ej tryta.

»Jag skall väl försöka att komma ihåg något derifrån,» blef Babis svar.

»Der regnar väl aldrig och aldrig är der väl kallt heller?» invände Henrik, »ack, hvad jag gerna ville dit!»

»Och väl kommen dit, ville du säkert hit igen, kära barn,» svarade Babi; »väl är klimatet i allmänhet der mildt, men nordanvinden blåser ibland skarpt, och somliga år händer det, att regnet faller så starkt, häftigt och tillika ihållande, att man knappast i andra länder, i Frankrike och Schweiz åtminstone, kan göra sig begrepp om en sådan syndaflöd. Men, som sagdt, klimatet är ändå godt, och fikon, oliver, mandlar och apelsiner finnas der i öfverflöd.»

»Ack ja, derför ville jag fara dit!» utropade Henrik.

»Tante Babi, tala om, när vi resa derifrån, huru det vara på den ångbåt,» bad Thom, »det skulle Henrik kanske icke tycka så mycket om, jag tro.» Thom var redan svenskt sinnad och ville med till Upsala.

»Ja, ja, berätta!» ljöd det i chorus.

»Nå väl mina små barn, Majorcanerne äro ett särdeles folk: de förstå icke alls landtbruket, icke att göda oxar eller att begagna fårens ull, eller mjölka kor. De försmå både mjölk och smör, förstå ej att odla hvete icke ens till eget behof; de bry sig knappast om att odla mullbärsträd och skörda silke, kunna icke snickra mera, hvilket de förr varit så skicklige uti, vårda sig ej heller om hästar, ty de påstå att Spanjorerne bemäktiga sig genast hvarje fölunge; de hafva blott en industri, som utgör all deras rikedom, nemligen den, att göda svin till försäljning, och J kunnen aldrig tro, små barn, ett sådant oerhördt antal sådana välmående kreatur årligen exporteras från Majorca. Oliven och karouben synas ej mera på marken, cactusfikon äro ej längre barnens leksaker; svinen förtära allt, och ingenting nekas de vinstgifvande djuren. Svinet försmår ej heller något och låter ingenting gå förloradt, det

är det bästa exempel på glupskhet, i förening med enkelhet i smak och vanor, som man kan anföra. Svinen stå också högt i anseende hos Majorcanen, ty de äro ju källan till all hans rikedom, derför är den enda ångbåt, som Palma äger, inköpt enkom för svinens räkning, och passagerare få blott medfölja af gunst och nåd. Det är just uppbyggligt att se huru väl dessa fyrfota passagerare behandlas. Kaptenen ombord brydde sig icke alls om, då vi beklagade oss öfver det oljud, svinen förde; han svarade blott, att de voro hans dyrbaraste passagerare, hvarefter jag ej fann det vara värdt att beklaga mig vidare. En ung Majorcanska, som beklagade sig för sin man, att det luktade så illa på däck, att hon tyckte svinen kunnat stufvas in på ett sämre fartyg, fick till svar, att »då får frun nöja sig utan sidenklädning, fransysk hatt eller mantilj från Barcelona, om ej svinen vårdas behörigen; de utgöra all vår rikedom».

Blir man sjösjuk, är det ej värdt att man anropar något biträde om bord, ty svinen lida också af sjösjuka, och de skola hafva sin uppassning i första rummet; de stackrarnes sjösjuka yttrar sig genom en mattighet, ett aftynande och en nedslagenhet, som måste bekämpas till hvad pris som helst. Då skulle ni se kaptenen, döf för hvarje klagolåt, utan allt medlidande. Emedan ändamålet helgar medlen, tänker han som mången, störtar han sig, beväpnad med en piska, bland djuren; honom följa matroserne och skeppsgossen, alla beväpnade, en med en jernstång en annan med ett rep eller hvad som faller honom i händerna, och så börjas det ett piskande bland de stackars liggande, sjuka djuren, som fortsättes till dess de qvicknat vid och resa sig åter; piskandet återgifver dem lefnadslust och lifskraft, påstår man. Men ni kunnen tänka er hvad det är obehagligt att vara med om bord vid sådana tillfällen. Engång under en så-

dan färd till Barcelona, i Mars månad, var det under natten en qväfvande hetta; men det tilläts ändå ingen af passagerarne att gå upp på däck, för att ej oroa svinen, hette det. Bäst det var, fingo vi dock höra pikslängarne, svinens klagorop och sjömännens eder och hojtande, för att få de djur, som sjuknat, lifliga; detta fortfor till dess vi framkommit till Barcelona, och der hade vi ännu en lång tortyr att utstå, ty ingen af oss fick gå i land förr, än alla de fyrbente passagerarne först voro landsatte.»

»Jag vill icke fara dit,» sade Henrik, med bestämd uppsyn.

»Åhjo, du skulle nog ändå gerna fara dit» svarade Babi, »för apelsinernes skull, som vexa i sådan ymnighet.»

»Ack ja,» instämde Lola, »och leka med Perica, som vara den allrasnällaste lilla majorcanska, och hennes lilla get; de kunna klättra i bergen.»

»Och sådana berg,» tillade Babi, »lodräta klippor, med bråddjup på ömse sidor, men lilla Perica var aldrig rädd; hon hoppade som en stenget bland klippmassorna. Det är ett vackert, härligt, bördigt land Majorca; det är synd att menniskorna der ej förstå hvarken att njuta af, eller ens draga rigtig vinst af de försynens gåfvor, som den derstädes slösat med i sådan ymnighet. Majorca kallades ock af de gamle den gyllne ön för sin fruktbarhets skull.»

»Mins icke Babi något mera om Perica,» frågade Betty, som tyckte, att Babi blef alltför allvarlig i sin beskrifning.

»Icke om henne, min flicka lilla, men kanske jag framdeles kan påminna mig någon tilldragelse från Palma, som kunde mera roa er, mina små vänner, ty jag ser Betty gäspar,» svarade Babi småleende, och bjöd henne derpå godnatt.

»Hvad få vi höra i dag farbror?» frågade Henrik, en annan afton, »kanske en röfvarhistoria från Spanien.»

»Ack ja,» bad Carl, „det vore roligt; der är ju så förfärligt mycket röfvare der.»

»Såå; jag vill visst icke dit,» inföll Betty.

Farbrodren skrattade, försäkrade dem att det ej vore farligare att vara der, än annorstädes, och lofvade dem derpå en berättelse om

Mannen med två hufvuden.

»Så roligt, så roligt!» ropade alla barnen då farbror nämnde titeln, »nu lär det blifva något rigtigt underbart.»

»Vägen från Barcelona till Valencia,» började farbrodern, »går långs en bergskedja under namnet El Coll de Balaguez. På ena sidan om vägen är sjö, på den andra de nyss nämnda bergen. Vid en krökning af denna väg ligga några ofantliga klippblock, särdeles

egnade till gömställe för banditer; de kunna dölja sig der ända tills den resande är på några fots afstånd ifrån dem, då de störta fram och den sorglöse resande hinner ej ens lyfta en arm till sitt försvar.»

»Har farbror rest der?» frågade ängsligt Betty.

»Ja, mången gång, mitt barn,» svarade den tillfrågade, »men lyckan har gynnat mig att ej blifva bland offren. Under loppet af år 1829 begicks der flera mord: sex bredvid hvarandra uppresta kors äro sorgliga minnesvårdar och vittnen derpå. Dessa mord åtföljdes af omständigheter, hvilka erbjödo en sällsam likhet. Det första offret var en rik köpman, som reste från Lerida till Tortosa. Han red en afton ensam på en mulåsna vägen fram mot Coll de Balaguez; följande morgon fann en tiggarmunk hans blodiga lik. En kula hade träffat honom emellan ögonen. Hans penningar, klocka och ringar voro borta, men

hans öfriga egendom tycktes röfvaren hafva försmått, ty hans mulåsna betade straxt intill och kappsäcken låg ännu fastgjord vid sadeln. Dertill kom den oförklarliga omständigheten, att den mördade höll i sina hopknäppta händer ett groft arbetadt trädkors. Alla efterspaningar voro förgäfves.

Sju månader derefter, en Oktoberafton, det var just Sankt Hilarii fest, blef en ullhandlare hvilken i Barcelona försålde ett större parti Segovisk ull, och nu, med fylld börs, befann sig på återvägen till Murcia, äfven mördad och plundrad vid hålvägen. Följande året fann man der en gevärs-fabrikant och en handlande, som båda medförde stora penningesummor, mördade. Allhelgonadag dödades der Antonio Dirba, en lurendrejare och säker skytt, som just samma morgon insmuglat ett parti tobak, och i Januari 1831 fann man der liket af en viss Nervas y Alaves, hvilken hade afyttrat ett förråd lakrits-saft i Tortosa.

»Nå! hvem var röfvaren?» frågade Henrik.

»Ja, ser du, det visste ingen då, men sednare upplystes det dock,» svarade farbrodren, och fortfor: »Alla dessa sex offer hade mördaren blott beröfvat deras penningar, och alla hade de dött genom ett säkert måttadt skott.

Man kan tänka sig, att vägen förbi Coll de Balaguez blef en förskräckelse såväl för hvarje resande, som för alla der i trakten boende personer, och man tog hellre långa omvägar, om än aldrig så mödosamma, än man färdades der förbi.

Herdar, som vaktade getter der i närheten, hade ibland funnit friska blommor strödda omkring de små trädkorsen; men ingen af dem hade fått reda på hvarifrån denna gärd kom, lika litet som man lyckats ertappa mördaren. Herdarne påstodo till och med, att de ibland, vid solnedgången, sett en gestalt, insvept i en mörk kappa, ligga bed-

jande vid korsen, men bara de närmat sig, hade gestalten försvunnit.

Några år före dessa tilldragelser hade en man, kallad Wenceslas Uriarte, nedsatt sig i grannskapet af Tortosa. Han var ej född i Catalonien, och ingen derstädes kände till hans föregående lif. Dock hviskades det om, att han före 1822 års revolution, då inqvisitionen upphäfdes, varit miayole eller fångvaktare i ett af detta gräsliga förbunds fängelser. Enligt egen utsaga hade han tjenat i trosarméen.

Wenceslas Uriarte gjorde stora utgifter, men ingen kände den källa, hvarur han hemtade medlen dertill. Han utöfvade alla yttre religionsbruk och hade derigenom hos många förvärfvat sig ett slags rykte för fromhet. Ändock gällde han för en misstänkt person; ty i obevakade stunder undföllo honom besynnerliga uttryck, och ibland bekante lät han ibland framskymta ett vildt, obändigt

lynne, då hans gnistrande ögon kommo mången att darra.

Nu hände det sig att, under fastlagen år 1832, en trupp kringvandrande komedianter med mycket bifall uppträdde i Tarragona. De gåfvo ett af dessa autos sacramentales, som Spanjorerne tycka så mycket om. Dylika skådespel gifvas merändels väl och framställa tilldragelser ur Bibeln: såsom helgonens martyrdöd o. s. v. Den auto sacramentale, som detta sällskap utförde, var Johannes Döparens halshuggning. De hade skördat stort bifall i Tarragona och, i förhoppning att göra en dylik lycka i Tortosa, beträdde de, tidigt en morgon, från Tarragona den landsväg, som går förbi Coll de Balaguez. All deras packning fördes på mulåsnor, men en af komedianterne, Don Fernando Garcia, hvilken föreställde den Helige Johannes, föredrog att sjelf bära en del af sin kostym. Fernando var en kort, undersättsig man, och derigenom förträffligt

passande till hufvudrolen i en auto. För att nemligen åtgifva Johannes Döparens halshuggning det högsta sken af verklighet, bar den lille mannen en bonetillo eller pickelhufva af läder, hvarpå var fästadt ett falskt hufvud. När han beträdde tiljorna, betäckte han sitt eget hufvud med en mantel så, att blott det falska blef synligt, hvilket derefter på det naturligaste sätt afhöggs af bödeln, och blödande lagdt i en skål, frambragte det ett skakande intryck på åskådaren.»

»Usch! hvad Spanjorerne måste vara elaka menniskor, som kunna tycka om dylika rysligheter,» utbrast Betty.

»De veta ju, att det är bara lek», invände Lola, som gerna tog sina landsmäns försvar.

»Än tjurfäktningen, är det lek det?» frågade Betty.

»Ja, det är ändå grymmare,» instämde Henrik.

»Börja ni göra edra anmärkningar, lär väl icke farbror få sluta sin berättelse,» menade Carl, som med lifligaste intresse följt röfvarhistorien, den han också begärt.

»Välan då!» återtog farbrodren skrattande, »till Fernando Garcia igen, mina vänner! Denne kunde ej, som sagdt är, besluta sig att åt ett lastdragande djur anförtro det dyrbara verktyget för sin lycka såsom skådespelare. Johannishufvudet var en trogen afbildning af de bästa taflor öfver helgonet. Håret delade sig naturligt öfver pannan och nedhängde i ljusa lockar kring skuldran, och ögonen voro af glas och höllos, medelst tryckning af en fjeder i bonetillan, i beständig rörelse. Fernando ansåg klenoden, under resan, säkrast i förvar på sitt hufvud, och sålunda maskerad anträdde han, på en hyrd häst, sin färd till Tortosa. Det blef skumt, då Fernando märkte sig vara ensam. Försjunken i drömmar, hade han ej märkt de

andras försprång; det blef kyligt och han svepte in sig i sin mantel, så att blott det falska hufvudet blef synligt; derpå anförtrodde han sig sorglöst åt hästens förmåga att hitta vägen fram. Efter en stund anlände han, så utstyrd till det ställe vid Coll de Balaguez, der så månget offer fallit; plötsligt aflossas ett skott bakom honom, nära klipphålan; Fernandos häst stegrar sig och afkastar sin ryttare, denne reser sig förskräckt, då han ser en man, beväpnad med karbin, i detsamma rusa emot sig; i ögonblicket kastar Fernando kappan af sig och fattar sin dolk.

Wenceslas Uriarte (ty det var han, som var mördaren), förvånad att en gång i sitt lif ej hafva träffat sin man, ämnar gripa till flykten, men blir stående liksom fastvext vid marken, då han ser en man med två hufvuden framför sig. I det öfre hufvudet rulla oupphörligt ögonen under det Fernandos egna ögon gnistra. Wenceslas kan ej vända sin blick från

spöket; han står stel af fasa. Det onda samvetet har omsider slagit honom och, med tungan häftande vid gommen och vild blick stirrar han på uppenbarelsen. Efter en stund gör han ett försök att undkomma; men trots sin bekantskap med vägen och sin snabbhet och vighet, saknar han nu förmåga att komma undan; han snärjer in sig i busksnåren och störtar till jorden.

Vid Fernandos rop hade hans kamrater tillskyndat och Wenceslas fasttogs samt fördes bunden till staden, der han sedermera erhöll välförtjent straff. Han bekände före sin död, att han begått alla morden vid hålvägen, och sedermera har allt varit tyst i trakten och intet rån försports mera. Bara Wencelas såg Fernando, blef han gulblek och skrek: »Vik hädan, lede frestare!» Han trodde det var den onde, som spelat honom ett spratt. Fernando var ej litet stolt öfver sin omedelbara medverkan till lugnets och säkerhetens återstäl-

lande vid Coll de Balaguez, äfvensom att han bevisat sanningen af det gamla ordspråket: »Två hufvuden äro bättre, än ett.» Auto sacramentale gjorde härefter en oerhörd lycka i Tortosa; tusentals menniskor strömmade till theatern, för att se det berömda hufvud, som gjort samhället en så vigtig tjenst.»

»Men hvem hade upprest korsen för de döde?» frågade Carl.

»Det hade äfvenledes Wenceslas, och på tillfrågan, hvarför han gjort detta, svarade han, att han ej ansåg det för någon synd att taga en menniskas lif, blott dess själ räddades från skärselden; derför satte han korsen dit och läste messor vid sina offers grafvar. Han hade fått dessa läror, då han var i inqvisitionens tjenst.

»Gud vare lof, att inqvisitionen ej mera finnes!» suckade Carl andäktigt; »vi lefva dock i bättre tider nu.»

Henriks bekymmer.

»Hvad månn' tro farbror hade för sig dernere i tältet», sade Henrik till Carl, då gossarne kommit upp på sitt rum; »jag gick ditåt derför, att jag såg farbror var der; han stod der också med rättarens gosse, Hans, som just brutit opp locket till en packlår.»

»Ja väl,» svarade Carl; »farbror väntade en packlåda, som blifvit glömd i Götheborg; det var nog den då.»

»Så var det allt, men det lustiga af saken var, att farbror, som var sysselsatt med att se på lådans innehåll, genast slog igen locket, när jag kom, och bad mig gå min väg och icke vara nyfiken. Kan du gissa, Carl, hvad som var i lådan?»

»Nej, det kan jag visst icke, och bryr mig ej heller om att gissa ut hemligheten,» svarade Carl; »jag är sömnig: var tyst derför, kära Henrik!»

Henrik låg der och funderade, tills sömnen gjorde ett slut på hans funderingar.

Följande morgon sprang Henrik genast till tältet, men der fanns ingen packlåda, och Hans var döf för Henriks frågor om hvad lådan innehöll och hvar den stod. Ingen visste att säga Henrik något om den hemlighetsfulla lådan, ehuru mycket besvär han gjorde sig att få sin nyfikenhet stillad, och han måste slutligen finna sig i sitt öde att ingenting mera få veta härom.

Några veckor efter den hemlighetsfulla lådans ankomst var det Henriks födelsedag; han fick flera små skänker af föräldrar och syskon, och som det ansågs för kyligt för barnen att åka ut, hade Babi lofvat dem en rolig saga på afton.

Alla skulle samla sig i följd häraf i salongen. Brukspatronen och konsuln gingo ej heller ut, utan sutto i rummet och spelade schack. Då barnen inkommo, voro likväl fru

Holme och Babi ej ännu der, vid sina arbeten som vanligt, och barnens otålighet att få höra sagan sattes allt på ett hårdt prof; de hörde dessutom fru Holme och Babi gå af och an i rummet bredvid och tala ifrigt och sakta, så att de undrade och undrade. Ändtligen tog deras väntan slut; fru Holme och Babi utkommo från kabinettet, stängde väl dörren efter sig, togo sina arbeten, och derpå började Babi för sitt längtande auditorium sagan om

Herr Vind och fru Regn.

»För mycket länge sedan bodde i Bretagne en fattig mjölnare, vid namn Johan, med sin hustru Nanette och deras lille son Petter. De voro mycket fattiga, och då Nanette en dag insjuknade så, att Johan måste tillkalla en läkare, gick deras sista penning till apotheket.

En qväll satt Johan och vakade vid sin

hustrus säng. Både hon och lille Petter sofvo, Johan öfvertänkte sitt sorgliga öde: hans kära hustru skulle troligen dö, om han icke kunde köpa henne mera medikamenter och sedermera, vid hennes tillfrisknande, skaffa henne en stärkande föda. »Om ändå vinden ville blåsa på min qvarn!» suckade han, »då blefve det nog bättre för oss». Knappt hade han utsagt dessa ord förr, än han såg ljuslågan flämta och huru den rostiga väderhanen på taket gnisslade. Vinden började blåsa. Mjölnaren skyndade till sin qvarn, lade mäld deri för hela natten och lossade qvarnvingarne. Genast började qvarnen att mala och förvandlade säden i sådor och mjöl. Johan gick derpå tillbaka i stugan, der Nanette ännu sof ganska lugnt.

Blåsten tilltog så, att det nästan stormade, då Johan tyckte sig höra liksom gälla anderöster hviska utanför dörren.

»Låtom oss blåsa,» sade andarne, »in genom den der söndriga fönsterrutan; låtom oss rycka

bort papperet de klistrat för; låtom oss pusta in vind genom hålet; låtom oss stöta in den rankiga dörren; låtom oss surra in genom skorstenen.»

Johan blef icke alls förskräckt, utan bad andarne hjertans gerna blåsa bäst de behagade, bara qvarnvingarne gingo.

I detsamma flög dörren upp, och en man, mera liknande en ande, än en menniska, inträdde. Hans kropp var så smidig, att den kunde böja sig i alla rigtningar, och hans ögon lyste som fosfor. Hans breda bröst pustade som en blåsbälg. Tvenne vingar, som sutto vid hans axlar, voro så stora, att han ej kunde veckla ut dem i mjölnarens rum. En röd mantel fladdrade kring honom i så otaliga veck, att man ej rigtigt kunde bestämma hans kropps storlek; han syntes mycket uttröttad.

»Gif mig en stol,» sade han åt mjölnaren, »så att jag får hvila ut hos dig en stund, innan jag färdas vidare.»

Mjölnaren skyndade sig att framsätta sin bästa halmstol och bad gästen vara god och sitta ner, men för all del tala litet tystare, så att ej hans sjuka hustru och lille gosse vaknade.

»Frukta icke,» svarade främlingen, »jag skall snarare söfva dem. Jag är herr Vind, som du ofta anropat. Jag kommer just nu från Bretagnes kuster och jag har öfverfarit hela stora oceanen; det är derför ej så underligt, om jag är litet andtruten. Här i grannslottet voro alla dörrar och hål stängda så väl, att jag knappast kunde komma in genom en källarglugg, men jag hämnades också med att blåsa omkull skildtvaktens kur; här är det trefligare, här kan icke dörren läsas och här äro springor öfverallt i väggar och tak. Dessutom bjöd du mig den enda stol du hade; tack skall du hafva för din gästfrihet! Önska hvad du vill till belöning!»

»Herr Vind,» svarade mjölnaren gladt,

»var då så god och blås tre eller fyra timmar om dagen, så att min qvarn går.»

»Min stackars Johan, det ville jag nog, bara icke den stygga fru Regn inkräktade himlahvalfvet tre delar af året; otacksamt kör hon bort mig, så snart jag tillfört henne skyar. Med solen kommer jag ändå sämre öfverens, så att jag nu sitter för det mesta instängd i min håla. Men blir du nödställd, så kom ändå till mig; jag bor der borta på berget längst i söder.»

Så sägande, skakade han på vingarne och flög bort.

Sedan herr Vind farit sin väg, började regnet falla i stora droppar, och nu tyckte Johan sig höra regnets andar hviska sinsemellan:

»Låtom oss falla här på taket, så att hela huset blir genomblött; låtom oss vattna kålbla-

den; låtom oss slå mot takrännan och kila utför bjelken der; låtom oss hoppa in genom den der springan. Fallen små droppar, dropp, dropp, dropp!»

Dörren stod ännu på glänt efter herr Vind, och Johan såg snart en qvinnoskepnad intränga genom öppningen. Hon liknade snarare en fée, än en qvinna. Hennes hår räckte ned till fötterna, hennes ögon voro dränkta i tårefloder, och näsan var temligen svullen af snuffva. Hennes klädning och mantel voro helt grå, och hon bar en långshawl med alla regnbågens färger. Hon nalkades långsamt, gäspande och sade:

»Gif mig en stol, Johan, så att jag får hvila mig en stund, innan jag stiger ner i dalen.»

»Var så god och sitt, min fru», svarade mjölnaren, och frambar halmstolen. »Men för all del tala saktare, så att icke hustru min och lillen vaknar.»

»Frukta icke, mitt buller skall tvärtom insöfva dem. Jag är fru Regn, som du så ofta anropat. För fem minuter sedan var jag ännu fem hundra famnar öfver jorden, derför är det ej underligt, om jag är litet yr i hufvudet efter mitt fall. I slottet härintill kunde jag ej slippa in, men jag hämnades med att piska på skildtvakten så, att han blef genomblöt. Hos dig fann jag deremot remnor öfver allt i muren, och jag skall alltid ihågkomma ditt gästvänliga emottagande; begär hvad du vill, din önskan skall beviljas dig!»

»Fru Regn,» svarade mjölnaren, »var god och gif min åker och trädgård regn, två eller tre gånger i veckan; här uppe på backen förtorkar allt för oss, så att vi blifva väl till slut alldeles utfattige, om vi ej få regn!»

»Ack! min vän, jag får ej komma ut så ofta jag vill. Syndaflodens härliga tid är förbi! Herr Sol är starkare, än jag, och kör in mig jemt i min grotta. Allt sedan Adams tid

söker jag att fundera ut om fru Måne är mig bevågen, eller ej; men vet det icke ännu. Öfver allt är man mig obenägen, undantagandes hos dig; också vill jag skicka dig åtminstone bra med dagg hvarje morgon och några af mina små skyar, som fara fram och åter emellan solstrålarne. Om det skulle hända din hustru eller lille gosse något ondt, så underrätta mig derom: jag vill taga dem under mitt beskydd. Jag bor i grottan der borta i öster, vid hafstranden.

Derpå smög fru Regn bort genom den halföppna dörren. Morgonrodnaden framskymtade, och regnet upphörde. Johan gick nu till qvarnen, der han fyllde tvenne säckar mjöl med mälden för natten. Han sålde mjölet hos en närboende arrendator, som gaf honom sex guldstycken derför. När han sedermera inträdde i sin stuga, med ett vedfång på ryggen och en korg mat i handen, sof ännu hustrun, och hon blef ej litet glad, vid sitt upp-

vaknande, åt penningarne och matförrådet. Johan aktade sig dock att tala om herr Vinds och fru Regns besök; han visste att qvinfolk aldrig kunna tiga, och grannarne kunde blifva afundsjuke, om de finge veta huru mäktiga beskyddare Johan hade fått sig.

Nu gick qvarnen hvarenda dag, och daggen föll i trädgården så, att Johan förtjenade både med mälden och med grönsaksförsäljning. Det lilla hushållet stod sig bra, och Petter frodades och vexte med hvarje dag. Lycka och välstånd hade inträdt i det torftiga hemmet.

En dag red baronen på grannslottet förbi, då han kom hem från jagten. På den tiden utöfvade herremännen en stor makt. Voro de gode, gjorde de sina vasaller eller underordnade lycklige; men voro de elake, kunde de fritt utöfva den största grymhet. Den baron, åt hvilken Johan var vasall, var en hårdhjertad man: han älskade penningen framför

allt och plågade sitt folk med dryga pålagor.

»Hollah!» skrek han åt Johan, »du är skyldig mig tionde för ett helt år. Det går upp till sextio riksdaler, och i morgon skickar jag min intendent att utkräfva summan.»

Johan bad och besvor baronen att icke taga hans sista styfver; men det hjelpte ej. Påföljande dagen kom intendenten, och Johan måste fram med alla sina sammansparda penningar. Nanette gret och förtviflade; Johan, ehuru sjelf sorgsen, försökte dock att trösta henne med att säga, det han skulle gå ut och skaffa mera penningar. Då Nanette lugnat sig något, gick Johan, utan att säga hvart; han begaf sig raskt i väg till berget, der herr Vind bodde.

Herr Vind höll på att äta middag, då Johan kom, så att denne först blef afvisad, men Johan gaf sig ej, utan envisades, till dess att herr Vind lät honom få tala med sig.

Johan skildrade nu sin olyckliga belägenhet, och herr Vind rördes så deraf, att han lät gifva honom en liten silfverkagge.

»Tag den här kaggen,» sade herr Vind, »och när du kommer hem, slår du på den med detta trollspö, så får du sedan se hvad den innehåller. Adjö med dig, och låt mig äta i fred!» tillade han derpå temligen snäsigt; Johan tackade för gåfvan och gick.

Det var redan sent, då Johan hemkom, han hade i mörkret fallit, rifvit sönder sina kläder och stött sig ofta, men kaggen höll han ändå troget fast. Nanette tyckte att han kunnat så gerna kommit hem med pengar, som med en liten kagge, och grälade på Johan, för att han hade hemligheter för henne; han fick nu åter trösta, och då hon påstod att hon otåligt brann af nyfikenhet, talade Johan slutligen om alltsammans för henne,

med vilkor att hon skulle tiga. Kaggen sattes derefter på bordet och Johan slog till med sitt trollspö. Genast öppnade kaggen sig i två afdelningar; den ena bestod af ett litet kök; den andra af ett skafferi i miniatyr. I köket funnos kittlar, pannor, halster och kastruller, stora som en fingerborg. En tre tums hög kock och två små kökspojkar sysslade framför spisen. De stekte kalkoner, stora som flugor, och fiskar stora som nyfödda silkesmaskar, och lade upp blomkålshufvuden som icke voro större än ett knappnålshufvud; de sysslade, fjeskade och smakade på anrättningarne med en sådan kännaremin, att man var färdig skratta sig till döds vid att se på dem. Derpå upplades maten på små silfverfat, och sattes fram på bordet. I samma stund det var gjordt, slöt sig kaggen och ögonblickligen blefvo faten stora fat, med stora kalkoner och stora fiskar. Johan och Nanette satte sig till bords och läto maten smaka

sig; aldrig hade de varit så lyckliga. De åto och drucko vin så, att Johan insomnade tungt. Nanette deremot kunde ej sofva af idel lycka. Så snart det dagades, sprang hon till mjölkhustrun i grannskapet att berätta om sin stora lycka. Mjölkhustrun hörde på historien om kaggen med gapande mund, och så snart mjölnerskan gått sin väg, gick mjölkhustrun med mjölk till slottet, och berättade der för kocken, hvad hon fått veta af Nanette. Kocken omtalade sedan nyheten för kammartjenaren, och då denne hjelpte sin herre att kläda sig, upprepade han historien om silfverkaggen för baronen. Denne satte sig derpå genast till häst, red till mjölnaren och frågade om han ville sälja silfverkaggen åt honom.

Johan uppspärrade mun och ögon förvånad.

»Ja, jag vet allt; herr Vind har sjelf berättat mig, det han gifvit dig kaggen,» tillade baronen, »och jag ger dig tiotusen riks-

daler silfver, om du säljer den åt mig. Hvad skall du med stekt kalkon; det är bättre för dig att få pengar, så att du kan låta reparera din boning, köpa dig åker och blifva en välmående landtbrukare.»

Johan gjorde väl sina invändningar, men baronen öfvertalade honom dock slutligen att lemna kaggen. Ett tusen riksdaler uppräknade han genast och resten lofvade han följande dag. Derpå for han sin väg med kaggen under armen, sedan han gifvit Johan en skuldsedel på det återstående af köpesumman.

Nanette hade under tiden sprungit omkring hos alla sina grannhustrur för att tala om den präktiga kagge, som herr Vind gifvit dem. Sedan hon varit hos tvätterskan, grannmor, kolarhustrun och sin kusin kovakterskan, återkom hon till hemmet, just som baronen red sin väg. När hon nu fick höra, att Johan sålt kaggen, blef hon alldeles ursinnig och grälade

på den stackars mannen, utan att tänka på att det egentligen var hon, som genom sitt sladder vållat olyckan.

»Såg du då icke att de lemnade allt bordsilfret qvar, det hade blifvit många tusental i längden det,» menade Nanette. »Du skall få se, att du aldrig får resten af betalningen», tillade hon gråtande af förargelse; men tillstod icke, att det var hon, som genom sin pratsjuka låtit baronen få kunskap om deras nu förlorade lycka.

Hvad Nanette, förutsett inträffade: baronen, en gång egare af kaggen, gaf ej Johan de utlofvade penningarne, och då Johan kom, för att anhålla om sin rätt, blef han utkörd som en fräck vasall. Johans förtviflan ökades ännu mera af att höra det kaggen hvarje dag förság baronen med en kräslig middag för huru många personer denne ville bjuda till

sig, och duktyg och bordsilfver lemnades alltid qvar för hvarje gång. De tusen riksdaler, Johan fått af baronen, gingo snart åt till reparationer, kläder och mat, och Johan var nu åter lika fattig som förr. Han tänkte i sin sorg, att det vore väl så godt gå till herr Vind och anhålla om en ny kagge; derpå lunkade han af igen till berget. Herr Vind satt äfven denna gången till bords, och då Johan framställde sin begäran, blef herr Vind purpurröd af vrede. Johan lät dock icke skrämma sig, utan tiggde och bad till dess herr Vind, utledsen, tillsade en af sina tjensteandar att gifva Johan en guldkagge och ett trollspö. Johan, helt belåten, aflägsnade sig derpå under tusen tacksägelser, och, väl kommen hem, sattes kaggen på bordet och Johan slog på den med spöet. Men denna gång blefvo han och Nanette lurade. I stället för ett kök och ett väl försedt skafferi framträdde nu endast en stor jätte, med en påk i handen;

ur kaggen, som piskade Johan och Nanette till dess de föllo nästan liflösa till marken.

När Nanette återhemtat sig, satte hon mössan på sig för att gå till mjölkhustrun och tala om den sorgliga händelsen, då i detsamma baron kom, med sitt följe, ridande förbi. Han steg af och gick in i stugan för att svalka sig med litet medtagna förfriskningar:

»Hvad ser jag?» utropade han, »en guldkagge! skulle den också vara en gåfva af herr Vind?»

»Alldeles precist, herr baron, jag kom just nu hem med den oförlikneliga kaggen, och vet ännu icke hvad den innehåller.»

»Du måste sälja den åt mig,» sade baronen häftigt.

»Nej, pass herre,» svarade mjölnaren listigt, »den här lär allt vara hvassare än den förre.»

Baronen bjöd tolftusen riksdaler, men Johan gaf ej med sig förr, än han fick tjugo-

tusen i kontant betalning. Baron for derpå hem med kaggen, stängde in sig, slog med trollspöet och fick, liksom Johan, stryk af jätten så, att han låg sjuk i flera dagar, men han låtsade om ingenting, utan sade sig vara mycket nöjd med sin handel.

Emedlertid köpte Johan sig ett präktigt hemman och skulle hafva blifvit välmående, om ej baron hyst agg till honom och gjort honom all möjlig skada. Baronen jagade öfver Johans åkrar så, att de ödelades, och ställde till processer emot honom så, att han omsider alldeles utarmade Johan. Nanette rådde nu sin man, att gå till fru Regn, hvilket råd han följde och begaf sig till grottan vid hafstranden. Fru Regn satt der och gäspade, när han kom, och blef högst vred öfver att blifva störd. Då Johan sagt hvem han var, berättat sina öden och beklagat sig, nös fru Regn ett kraftigt tag och sade:

»Du är ett drummel; men jag skall väl

ändå gifva dig något, så att du går din väg. Efter som din son kan läsa, skall han få min stora kopparlåda med trollspöet och boken med guldsnitt på bladen. Om lille Petter är mindre dum än sin far, skall han veta göra sin lycka härmed, säg honom det.»

Mjölnaren tog gåfvan och skyndade hem, der han upprepade för hustru och barn fru Regns ord.

Nanette invände rädd, att det kanske vore en jätte i asken; och ville derföre icke vara inne när den öppnades.

»Mamma, gif mig boken,» bad lille Petter; »jag vill först läsa hvad som står skrifvet deri, innan du går bort.»

Petter öppnade boken och läste titelbladet, der det stod:

»*Tolf komedier, framställda af marionetterne i den förunderliga kopparlådan, författade af fru Regn till småbarns nöje.*»

»Slå nu med trollspöet utan fruktan, pappa,

och stanna du inne, mamma», sade Johan; »asken innehåller bara en marionett-theater.» Asken sattes på bordet, och mjölnaren slog på locket. Genast öppnades asken så, att en sida likasom bortföll och ersattes medelst en mörkröd ridå. Små brinnande vaxljus utgjorde rampen. Man hörde trenne slag, som tillkännagåfvo, att pjesen skulle börja; derpå gick ridån upp och man såg en vacker dekoration, föreställande en trädgård. Tvenne trädockor, fem eller sex tum höga, framkommo, och Petter, som slagit upp första komedien i boken, gick bakom theatern och läste högt rolerna. Samtliga theaterpersonalen, bestående af trädockor, gingo och kommo och gjorde gester, allt i öfverensstämmelse med hvad Petter läste. Pjesen hette *Riddar Jasmin och prinsessan Eglantine.* Då sista scenen var slutad, gjorde trädockorna en artig bugning för publiken; ridån föll och lådan slöt sig åter hastigt.

Petter gaf sig ej denna afton förr, än alla tolf komedierna voro spelade; mjölnaren och hans hustru voro också mycket roade, ehuru de gäspade bra ofta under det den tolfte pjesen speltes, och Johan tyckte slutligen, att Petter kunde allt hafva fått en nyttigare gåfva. Nanette deremot påstod att gåfvan var förträfflig, »ty», menade hon, »Petter kan gå omkring med lådan och förtjena mycket pengar, då han visar komedier för folk.»

Följande dag gick Nanette tidigt ut, för att berätta nyheten för mjölkhustrun, denna åter omtalade den på slottet och så kom den till baronens öron, som genast skickade och bad Petter komma till slottet med sin theater. Petter kunde ej begripa, huru baronen fått reda på hans gåfva, men han åtlydde dock budet, utan att invänta föräldrarnes råd, hvilka båda voro utgångna. Han satte kopparlådan

på en skottkärra och begaf sig i väg. Friherrinnan, en god, välgörande dame, och hennes tre små barn, emottogo Petter vänligt, och sedan han låtit dockorna spela Riddar Jasmin för dem, till allas deras belåtenhet och nöje, fick han flera silfvermynt af friherrinnan. När han sedan kom hem, var han så glad att få gifva modren de förtjenta pengarne. Johan var nu nöjd åt fru Regns gåfva; man fröjdades och hoppades åter på välstånd och goda dagar i den tarfliga familjen, tack vare kopparlådan. Hvarenda afton fick Petter komma med lådan till slottet och låta dockorna spela en komedi och hvarje qväll undfägnades han rikligen med tårtor och en näfve silfverpengar vid afskedstagandet. Baronen bjöd Petter flera gånger en stor summa pengar för theatern, men Petter sade, att han icke ville sälja lådan för allt i verlden, men en afton sade lilla fröken Margaretha åt Petter:

»Du är bra lycklig, som fått en sådan

present af fru Regn; det vore just en leksak för en prinsessa.»

»Söta fröken,» svarade Petter, »jag är mer än lycklig att ega en sak, som kan behaga er. Och eftersom ni tycker, att det är en leksak, värdig en prinsessa, vågar jag bjuda er emottaga min theater såsom en gåfva af godt hjerta.» Margaretha tordes ej emottaga gåfvan för sin mamma, påstod hon, men Petter envisades, och då baronen i detsamma inkom och befallte dottren att ej neka, tog hon emot af Petter både theater, bok och trollspö, såsom gåfva. När Petter hemkom och berättade för sina föräldrar att han bortgifvit lådan, blef Johan så vred, att han ville slå honom, om ej Nanette tagit gossens försvar och tröstat mannen med att de ändå alltid på slottet skulle skicka efter Petter för att läsa pjeserna, och då skulle han nog få pengar. Men så gick det ej; baronens gouvernante läste pjeserna,

och Petter behöfdes ej mera; och fick således inga pengar.

En dag, då Petter gick sorgsen ute på ängen och tänkte på den fattigdom, han vållat i hemmet, hörde han någon ropa om hjelp; han skyndade ditåt, derifrån ljudet kom, och såg Margaretha springande mot sig, förföljd af en orm.

»Var icke rädd, fröken,» ropade Petter och med blixtens snabbhet störtade han på ormen och trampade ihjäl den med sin träsko.

»Hvad du är modig!» sade Margaretha, »kom med mig till mamma, så hon får veta att du räddat mitt lif. Vet du, Petter, jag håller så mycket af dig, att om madonnan hör mina böner, skall du blifva min riddar Jasmin och jag din Eglantine», tillade hon barnsligt och klappade Petter på kinden. Barnen följdes åt till slottet, och påföljande dagen kom friherrinnan till Nanette och sade att hon ville göra allt för Petters framtid derföre att han

räddat hennes dotters lif. Hon gaf honom ett dussin böcker, inbundna i maroquin; de handlade om geometri, historia och flera andra nyttiga ämnen. Derpå gaf hon Nanette en börs, fylld med guldmynt, och sade sig vilja gifva mer, om Petter vore flitig. Petter läste också från morgon till qväll, under ett halft år, så att han kunde alla böckerna utantill; friherrinnan gaf honom då nya, och snart var Petter den lärdaste i hela byn. Han glömde dock ej att hvarje qväll bedja sin skyddspatron Sankt Peter:

»Höga skyddspatron, bed madonnan att bönhöra den snälla fröken Margaretha, så att jag må blifva hennes Riddar Jasmin och hon min prinsessa Eglantine.»

En afton sutto Johan och Nanette framför brasan, då det bultades hårdt på dörren.

»Jag tror det är sjelfve herr Vind,» sade Johan förskräckt.

»Det vore väl ingenting ondt i det; tvertom,» svarade Nanette. »Låt honom komma! det bringar oss säkert något godt. Öppna du dörren.»

Johan lydde, och det var verkligen herr Vind, som steg in och slog sig makligt ned i en länstol, skrattande dervid så, att fönsterrutorna dallrade.

»Du bor förträffligt här, Johan, ser jag, och efter som du nu blifvit rik, trots alla dina dumheter, så behöfver du ingenting och jag ger dig heller ingenting, farväl, min vän!»

Just som herr Vind ämnade flyga sin väg skyndade Petter sig och stängde alla dörrar i lås. Genast vacklade herr Vind, föll ner i länstolen och sammanföll som en skugga: vingarne blefvo så små som en sparfs, och då han ville skrika, blef det blott en sakta hviskning.

»Mina vänner: luft, luft, jag dör!» bad han.

»Vinden dör icke,» svarade lille Petter. »Vi hålla er endast fången, till dess ni löser ut er med en stor summa pengar och hjelper mig att blifva adelsman eller baron.»

»Ack, jag olycklige,» suckade herr Vind, »nog kan jag gifva er pengar och magiska silfverkaggar, men endast kungen kan adla dig, Petter.»

»Petter måste blifva adelsman,» invände Nanette modigt, då hon såg herr Vind så ömklig, »förr kommer ni icke härifrån».

Herr Vind försökte att smyga sig bort, men förgäfves; Johan, Nanette och Petter blåste på honom alla tre, till dess han blef alldeles maktlös och lätt som en fjeder; då buro de honom in i ett mörkt rum och stängde in honom der inom dubbla lås.

Under det mjölnaren, hans hustru och Petter rådslogo om huru de skulle draga nytta af herr Vind, knackade det på fönsterrutorna och Johan tyckte sig känna igen fru Regns röst och hennes tjensteandar, som sade: »dropp, dropp!» Nanette skyndade sig att öppna fönstret och fru Regn, med tårdränkta ögon och svullen näsa, inträdde, klagande, att hon ej numera som förr kunde slippa in till mjölnarens.

»Jag ser att kopparlådan bringat dig lycka, lille Petter,» tillade hon, då hon satte sig gäspande i länstolen; det är så godt jag hjelper några andra fattigare, än ni; farväl, mina vänner!»

Fru Regn ämnade sig ut samma väg hon kommit in, men Nanette hade stängt luckorna ock släppt ner gardinerna, så att fru Regn, liksom nyss herr Vind, fann sig fångad.

»O fasa!» utropado hon, »mina vänner!

luft! jag dör i detta drifhus, hjelp, hjelp! öppna fönstret af nåd.»

»Regnet dör icke,» sade lille Petter, och hindrade henne att undkomma.

»Ja,» instämde Nanette, »och fru Regn slipper icke ut härifrån förr än frun gifvit oss mycket guldmynt och lagat så, att vår Petter får sig ett adelsbref.»

»Pengar skolen J få, men adelskap kan jag ej gifva,» svarade fru Regn.

»Då slipper ni ej härifrån,» sade Johan allvarligt.

Fru Regn snyftade, fast ej en tår mera kom ur hennes ögon. Hon gjorde ännu en ansträngning att fly; men då tog Johan ett paraply, och höll öfver henne, och Petter lade en varm servet på hennes näsa, så att hon föll maktlös till golfvet. Johan skyndade att lyfta henne på sina starka armar och bar henne

ner i en brunn, samt lade derpå en stor sten öfver brunnen; nu hade de både fru Regn och herr Vind fångna.

På den tiden företog hertig Wilhelm af Normandiet sig att vilja eröfra England. Han samlade omkring sig all rikets adel, och bland desse befann sig också Margarethas far. Arméen gick ombord på flera små skepp och landade vid engelska kusten. Prins Harold, engelsmännens öfverhufvud, samlade trupper i London och gick fienden till mötes för att försvara sitt fosterland. De båda arméerna möttes på slätten vid Hastings och man väntade sig en blodig drabbning.

Friherrinnan, hemma på slottet, var mycket orolig för sin man, från hvilken hon ej fick någon underrättelse. En dag, då Petter kom till slottet, fann han friherrinnan och alla barnen gråtande af ängslan.

»Var icke ledsen, fru friherrinna», sade han, »och ni, fröken Margaretha, gråt icke, om en timma skall jag skaffa underrättelser från baron.»

Derpå sprang han hem, och in till herr Vind:

»Hör på, herr Vind, skulle ni icke vara bra glad åt att få göra en liten utflygt?» frågada Johan.

»Jo visst!» svarade den tillfrågade, och ville i glädjen straxt rusa ut.

»Nej, pass!» sade lille Petter, »svär mig först högtidligt att återkomma, eljest blir det ingenting af med färden.»

Herr Vind aflade den förestafvade eden och ilade derpå af till lägret, samt var tillbaka inom en half timma med underrättelse om att en drabbning egt rum, att hertig Wilhelm vunnit segern och att Harold blifvit dödad. Normanderne tåga nu mot London; Herr baron mår bra, han har stridt tappert

och hertigen har lofvat honom gods och hedersplatser vid hofvet efter krigets slut, tillade budbäraren.

Petter skyndade att glädja slottets innevånare med nyheterna; som de voro goda, blef han trodd utan att man frågade hvarifrån han fått dem, och Petter fick nu tillstånd att hvarje dag infinna sig på slottet.

Månader och år förflöto, och Petter hade fyllt fjorton år. Som han var storvext och kraftfull, beslöt han begifva sig ut i verlden och söka sin lycka. Friherrinnan styrkte honom i hans föresats och gaf honom ridhäst, rustning och mynt. Derpå sade han farväl åt alla hemmavarande och for till England. Han hade före sin afresa bedt föräldrarne väl förvara herr Vind och fru Regn, för att låta dem dagligen fara med budskap, då de all-

tid likväl först skulle aflägga eden att återvända.

Hertig Wilhelm hade äfven sina budbärare, som skulle låta hans hustru, prinsessan Mathilda, veta huru han mådde och gifva honom samma underrättelser från henne. Men då Petters budbärare behöfde en timme för färden, åtgingo åtta dagar för hertigens pager att resa fram och åter. Här såg nu Petter ett tillfälle för sig att göra lycka. Han kastade sig för hertigens fötter och bad som en nåd att få lemna en kurir i hertigens tjenst; hans anhållan emottogs nådigt och herr Vind flög af och återkom med budet från hertiginnan en stund derefter. Detta fortsattes i fjorton dagar och när pagerne kommo, öfverensstämde fullkomligt deras underrättelser med dem, hertigen fått förut af Petter, så att hertigen blef helt förtjust och bad Petter begära så mycket guldmynt han ville. Petter begärde af honom och fick hundratusen riksdaler, dem

han skickade hem till sina föräldrar och bad dem köpa sig ett stort riddarslott derför, ty han skulle tappert slåss, tillade han, så att han kunde vinna ära och adelskap.

Hertig Wilhelm blef krönt till konung i England och beredde sig att i ro och lugn njuta af sina eröfringar, då man en dag förkunnade honom att Danskar och Saxare utskickat en ansenlig flotta emot honom. Konungen ville då låta sätta hela sin armé i försvarstillstånd och uppbåda trupper från det inre af landet, då Petter, som var i kungens tjenst, bad om företräde.

»Ers majestät, gör inga onödiga utgifter för att sammankalla arméen, jag skall inom tjugofyra timmar befria er ifrån hela den fiendtliga flottan; var bara lugn och låt mig råda, kriget har nog kostat er tillräckligt redan.»

»Du är då en trollkarl» genmälte konungen skrattande.»

»Det är jag ej, men jag har mina tjensteandar,» sade Petter ödmjukt.

»Nå, handla som du för godt finner,» samtyckte konungen.

Petter passade på herr Vind, som kom på vanlig timme att inhemta hans befallningar. Denna gång bad Petter honom att hindra den fiendtliga flottan att landstiga. Blås allt, hvad du orkar, så att du blåser i qvaf både de Danska och Saxiska skeppen,» sade Petter.

Herr Vind begärde icke något bättre; han for af och blåste så, att hela flottan gick till hafsbotten i engelska kanalen. Konungen blef så glad åt underrättelsen, att han omfamnade Petter, då i samma ögonblick en kurir inträdde och sade, det provinsen Cornwallis gjort uppror och att en ofantlig krigshär närmade sig London. Konungen lät straxt blåsa i krigstrumpeterna och gick sjelf, i spetsen för de sina, fienden till mötes, ehuru med fruk-

tan i sitt sinne, ty hans armé var mycket underlägsen fienden. Just som drabbningen skulle begynna, sågs en riddare i svart rustning vid konung Wilhelms sida; bakom riddaren redo flera besynnerliga figurer; en man i vid mantel och en gråtande qvinna med en långshawl i regnbågens färger, följde riddaren tätt i spåren.

»Hvilka äro dessa tvenne figurer?» frågade Wilhelm riddaren, och visade på mannen i manteln och den gråtande qvinnan.

»Den ena är min stallmästare och den andra min tjenstflicka», svarade riddaren. Derpå som fienden rusade fram till anfall, ropade riddaren åt sin eskort: »Gören er skyldighet!»

I detsamma höjde sig de båda sällsamma figurerna i luften. En förfärlig vind blåste fienderne midt i ansigtet och ett hällregn öste ner på dem så att de blefvo genomvåta; då Normanderne deremot hvarken besvärades af blåst eller regn.

I fiendernes armé upstod den fasligaste oordning; Normanderne begagnade sig deraf och blefvo segrare på platsen. Konungen bad derefter riddaren öppna sitt hjelmgaller, sedan han först erhållit tillstånd att utbedja sig hvilken nåd som helst. Petter, ty det var han, efterkom konungens önskan, och då han endast bad att få blifva dubbad till riddare, skedde detta genast inför hela arméen.

Nu var Petter lycklig; han frigaf för alltid herr Vind och fru Regn; den förre hade dock fått en sådan vana att fara öfver engelska kanalen, att den för det mesta ännu alltjemt uppehåller sig der, och fru Regn fann sig så väl i London, att hon nästan ständigt sväfvar deröfver. Petter for derpå hem till sitt nya slott, gifte sig med fröken Margaretha och lefde med henne lycklig i många Herrans år. Från dem härstammar den adliga ätten Pierrot; ty Petter lät så fult, menade baronen, derför ändrades namnet; men Petter

ändrade ej derför sinne, utan blef alltid en lydig son, god make och älskad af alla sina underhafvande.

Såsom en familjeklenod förvarades *komedien riddar Jasmin och prinsessan Eglantine;* men kopparlådan, kaggarna, boken med guldsnitten, och trollspöna försvunno spårlöst vid riddar Pierrots, eller bättre, vår vän Petters död.

»Med berättelsen om Petters öden finner jag det lämpligt,» tillade Babi, »att bifoga den lilla pjesen, som kan spelas på hvilken marionetttheater som helst, och bringar den icke lycka, kan den dock törhända roa för en stund, och då har den ju alltid något godt med sig. Tag den derför, Henrik, som en gåfva af mig på din födelsedag,» sade hon, och räckte Henrik en liten bok i grannt band, med guldsnitt i kanten.

»Tack, snälla, goda Babi! Hvad jag är nyfiken att läsa den,» sade Henrik; »men det värsta är, att jag icke som Petter har någon theater, der jag kan spela den.»

»Det har din guffar dragit försorg om,» inföll fru Holme och öppnade med detsamma kabinettsdörren; der stod midt i dörren, på ett bord, en den allravackraste lilla theater med röd ridå, brinnande vaxljus till ramp, en vacker dekoration, föreställande en trädgård, och tvenne dockor, prinsessan Eglantine och hennes hofdam inne på scenen. Ett allmänt utrop af beundran och glädje hördes bland barnen, och då farbror framkom och bad sin gudson Henrik hålla till godo theatern, gret och skrattade Henrik om hvartannat i glädjen af att ega den vackra theatern. Pjesen spelades genast, Henrik uppläste den och Babi hjelpte honom att föra dockorna; handklappningar och bifallsyttringar sak-

nades ej och Betty titulerade genast Henrik: *Direktören för minsta theatern.*

För närvarande gifves det spektakel eller åkes efter ölänningar hvarje afton å Sollinge bruk; hvarföre vi för en tid åtminstone taga afsked af våra små vänner derstädes.

Liksom Babi finna vi det lämpligt att låta komedien om Riddar Jasmin och prinsessan Eglantine följa med berättelserna från Sollinge; den kan ju spelas på hvilken marionett-theater som helst, till och med af er, våra små läsande vänner, och kan den skänka er en stunds nöje, har den ju alltid något godt med sig. Under den mörka, kulna qvällen, då fru Regn och hennes tjensteandar slå mot fönsterrutan, kunen J ju i kammaren vid den tända brasan uppföra hennes vitterhetsförsök.»

RIDDAR JASMIN
OCH
PRINSESSAN EGLANTINE.

Komedi i Tre Akter, för marionetter.

PERSONER I KOMEDIEN.

Arthus, konung af England (basröst).

Eglantine, hans dotter (fin, pipig stämma).

Christian, prins af Danmark (falsett-stämma).

Riddar Jasmin (naturlig stämma).

Paquerette, prinsessans följeslagarinna (däst stämma).

Guldenstern, dansk general (näston).

Engelske hofmän och danske soldater.

Ett lejon från menageriet.

(*Den danska arméen kan föreställas genom ett dussin målade dockor, tre och tre i raden, så att man kan hålla dem alla med en tråd.*)

FÖRSTA AKTEN.

(*Theatern föreställer en trädgård i konung Arthus' palats i London.*)

FÖRSTA SCENEN.

(Under de tre första scenerna behöfver ej prinsessan göra en enda rörelse; hon kan således fasthakas vid en spik.)

EGLANTINE. PAQUERETTE.

Paquerette. Prinsessa, goda prinsessa, vänd icke ryggen åt mig. Se litet på mig, jag är er Paquerette, er vän. Anförtro mig edra bekymmer! — Ni svarar ej! Sedan åtta dagar har ni stått här i trädgården, och ni har till och med ej velat öppna munnen för att äta. Detta kan skada er helsa, och sannerligen är ni icke blek som döden. Man måste vara bra ledsen, för att kunna tiga så länge. Rör åtminstone edert lillfinger, på det att jag må se, om ni är lefvande eller död. I dag skall ju er tillkommande make anlända till hofvet. — Ack! mig tycktes ni suckade. Skulle detta giftermål vara eder vidrigt? Prins Christian är likväl en älskvärd herre. Han har skickat er de grannaste presenter från Danmark, och ni, ni

har icke ens sett på dem! — Huru kan väl prinsen misshaga er, då ni aldrig sett honom? Nådiga prinsessa, stå icke orörlig som en marmorbild! Kungen blir bestämdt ond till slut, och, när han ser att ni icke *vill* röra er, låter han kanske sätta in er i ett skåp. Se, der kommer han! Han går med stora steg. Jag går min väg, ty jag ser att han darrar af ondska.

ANDRA SCENEN.

EGLANTINE. KONUNG ARTHUS.

Konungen. Otacksamma dotter, bryt då en gång din envisa tystnad! Värdigas åtminstone göra en rörelse och svara din far? Säg mig orsaken till din ledsnad! Tala, jag hör dig. — Du tiger? Denna envishet blir odräglig. Mitt tålamod är slut. Akta dig, min dotter; tvinga mig ej att bruka mina faderliga rättigheter; du kunde komma att ångra det. Prins Christian af Danmark är anländ; han vill göra dig sin uppvaktning. Bered dig på att emottaga honom! Se, här kommer han ju! För all del, Eglantine, svara, då han talar till dig.

Tredje Scenen.

DE FÖRRE. PRINS CHRISTIAN.

Konungen. Kom närmare, min måg. Min dotter är lika så glad som jag att se er i London.

Christian (bugande). Ojemförliga prinsessa, Stora Britanniens mest blomstrande ros! hela Danmark böjer sig för eder, i min kungliga person. Kriget är för alltid slut emellan våra stater, och hädanefter skall jag endast draga svärdet, för att utropa er vid hvarje tornerspel som den skönaste damen, liksom jag är den tappraste riddaren. (Han gör en piruett.)

Konungen (sakta till sin dotter). Helsa då, Eglantine, svara! (högt) Ers höghet, min dotter är så rörd af er artighet, att hon vågar ej svara. Ursäkta hennes blygsamhet och oerfarenhet! Var så god och lemna mig en stund ensam med henne, så skall jag nog lossa hennes tungband!

Fjerde Scenen.

KONUNGEN. EGLANTINE.

Konungen. Olycksaliga barn! du vill då bringa mig till förtviflan? Se, i hvilken förvirring

du sätter mig! Om jag nödgas för den prinsen tillstå, att att min dotter blifvit orörlig som en marmorbild, dör jag af skam. Du förtjenar att stängas in i ett mörkt fängelse, nederst i fästningstornet, bland spindlar och gråsuggor. Men först vill jag att ditt bröllop skall stå, och jag skall utdela befallningar, att man tager dig i händerna och leder dig, utan krus, till kyrkan. Och vill icke du säga *ja*, så skall jag säga det för din räkning, ty du *skall* gifta dig.

Eglantine (kastar sig till konungens fötter). Ack! nådige herre, haf förbarmande med er dotter. Tvinga mig icke att gifta mig med denna prins som jag afskyr; då skall jag dö i er åsyn.

Konungen. Jaså, detta var orsaken till din envisa tystnad? Hvarföre afskyr du den unge prinsen? Icke är han så ful. Och sjelf påstår han, att han är både tapper och qvick.

Eglantine. Ers Majestät, jag finner honom afskyvärd, ty vore han qvick och tapper, talade han ej sjelf derom. Har ni ej märkt hans faddhet och hans piruetter.

Konungen. Det är ingenting tadelvärdt uti, att folk gör pirouetter, eftersom sådant ap-

plåderas på spektaklet. Det är ett bevis på ledighet att föra sig, behag och en vårdad uppfostran.

Eglantine. Men, älskade fader, om jag kan bevisa er, att prinsen är dum och en storskrytare, förskona mig då från att gifta mig med honom! Vet dessutom, att féen Florida, som beskyddat mig allt sedan jag kom till verden, är emot detta giftermål.

Konungen. O himmel! det ligger en hemlighet förborgad derunder. Hvad skall det blifva af oss, om féen Florida blandar sig i saken. Men huru skall du väl kunna bevisa, att prinsen är dum och en storskrytare?

Eglantine. Det blir min sak; laga blott så, att han kommer hit!

Konungen (ropar). Prins Christian, kom hit! Min dotter önskar att tala med er. Hennes tungband har lyckligtvis lossnat.

Femte Scenen.

EGLANTINE.

Ryktbare prins! innan jag gifter mig me er, bör jag underrätta er om en särdeles tilldragelse, som egde rum vid min födelse. Min amma

höll mig i knä, då hon såg en fée komma in i rummet tvärs igenom väggen; féen vidrörde mig med sitt trollspö och förärade mig flera skänker. Denna fée, som hette Florida, slutade sitt tal med att jag skulle gifta mig med en riddare, lika qvick som jag, och som en dag skulle rädda mitt lif.

Christian. Förtjusande Eglantine! denna förutsägelse förskräcker mig icke alls. Låtom oss täfla i qvickhet; det vill jag gerna. Mina hofmän påstå, att jag är utomordentligt qvick. Möter er någon fara, vill jag genast rädda ert lif. (Han slänger på sig och gör en piruett.)

Eglantine. Féen Florida skall säkert ännu i dag förskaffa er tillfälle, att rädda mitt lif. Hvad täflan i qvickhet vidkommer, skall jag, enligt min faders önskan, ej sätta er på något svårt prof: ni skall få en gåta att lösa. Om ni finner dess lösning, så gifta vi oss med hvarandra; men kan ni icke gissa gåtan, blir det ingenting af med hela giftermålet. Säg mig då, jag ber er, hvad är det för en blomma, hvars doft är utan behag, om den är ensam, men som får ett ljuft doft, om den förenas med andra blommor; den sprider då en särdeles vällukt kring hela sin omgifning. Uti buketter

vissnar hon först, under det hennes kamrater, de andra blommorna, bibehålla sig länge. En skön, fåfäng qvinna önskar icke någon annan blomma, än denna, att pryda sig med; en förståndig qvinna önskar hellre att ega de andra, mindre flygtiga blommorna.

Christian. Älskade Eglantine, jag har aldrig studerat botaniken; men om ni förunnar mig en qvarts timmas tid, skall jag nog fundera ut gåtan, medan jag spatserar litet omkring i trädgården; jag skall nog då finna namnet på den underliga blomman.

Eglantine. Spatsera, min prins! Jag inväntar ert svar. (Christian går, slängande på sig.)

Kungen. Min dotter, huru vill du väl att prinsen skall kunna hitta på blommans namn? Det är ju en sådan mängd blommor i min trädgård, att jag minsann icke sjelf skulle kunna finna den.

Eglantine. Prinsen måste likväl kunna gissa gåtan, om han vill gifta sig med mig; ty så lydde féens sista ord: »Om Eglantine gifter sig med en prins, som icke gissat gåtan och som icke räddat hennes lif, skall hon förvandlas till en bildstod.» Min älskade far, ni har ju redan sett, att jag denna

morgon höll på att förlora målföret; akta er väl att motsätta er féens vilja! Hennes förutsägelser skola då gå i fullbordan.

Kungen. O himmel, hvilket äfventyr! Om du endast blefve stum, finge det väl gå för sig; men att du skulle blifva en marmorbild! nej, denna tanke kan jag ej uthärda. Jag känner mig nedtyngd af smärta och vill gå att gråta ut min sorg i kabinettet. (Han går.)

ANDRA AKTEN.

(Theatern föreställer en annan del af trädgården.)

FÖRSTA SCENEN.

EGLANTINE. RIDDAR JASMIN.

Riddaren. Hvad får jag höra! O, prinsessa, det är då i dag, som ni gifter er med en främling? Ni hade likväl lofvat, att jag skulle få blifva er make; men, tyvärr! jag är blott en fattig riddare, och ni vill blifva Danmarks drottning. Jag ser nog, att jag icke mera har något att hoppas. Jag kommer derför att säga er farväl, och se er

för sista gången; i morgon reser jag till Palestina, och der skall jag söka döden i en strid mot Saracenerne.

Eglantine. Otacksamme, ni vågar att göra mig förebråelser, då jag gifver mig all möda för att aflägsna er rival! I stället för att tänka på att fara till Palestina, tänk hellre på att förtjena min hand!

Riddaren. Hvad måste jag då göra? Jag är i stånd till allt. Jag kan simma öfver de stridaste floder; jag vill störta mig i sjelfva eldens flammor. Gif mig lejon att bekämpa, jätteormar, ödlor, jag skall döda dem alla med mitt svärd.

Eglantine. Ni skall endast passa på tillfälle att rädda mitt lif; så har féen Florida befallt. Ni måste hålla er lugn och stilla, icke hoppa så der öfver träd och blomsterrabatter, vara tystlåten och med fördragsamhet tåla er rivals närvaro.

Riddaren. Om 'jag det kan, prinsessa? Då jag hör att ni älskar mig, vill jag hoppa af glädje. Svartsjukan och oron gifva mig också lust att hoppa öfver småskog. Jag kan icke låta bli att hoppa, dyra Eglantine!

Eglantine. Hoppa då, om ni har lust! Men om någon menniska får reda på vår kärlek, och min far isynnerhet får kunskap derom, blir jag instängd i fästningstornet; ni blir då aldrig min make, och jag skall dö af sorg.

Riddaren. O! det vore en oförlåtlig svaghet att vara er olydig, älskade Eglantine! Jag vill blifva förnuftig för er skull. Se, nu hoppar jag ej mer, jag är orörlig som en filosof. Tillåt mig endast att få knäböja för er, dyra prinsessa!

Eglantine. Nej, min riddare, det passar sig icke. Farväl, riddare, jag går en stund att sucka i mitt kabinett, mitt hjerta är så upprördt. (Hon går.)

Andra Scenen.

JASMIN. CHRISTIAN (*förföljande en fjäril*).

Riddaren (afsides). Hvem är denne okände, som söker att fånga en fjäril? Jag vill i tysthet gifva akt på honom.

Christian. Der sätter fjäriln sig på en blomma. — En tulpan. — Fjäriln bör förstå sig på blommor. Jag vill säga prinsessan, att den hemlighetsfulla blomman är en tulpan, jaha, en tulpan. Tyst, se der en af hofmännen!

Riddaren (närmande sig). Ni är resande, min herre?

Christian. Ja, min herre, jag är prinsens af Danmark stallmästare och förtjust att få göra er bekantskap. Jag roade mig som bäst att finna ordet till en gåta, den ni kanske vill hjelpa mig att gissa. Hvad är det för en blomma, hvars doft är utan behag, om den är ensam, men som får en ljuf doft, om den förenas med andra blommor? En skön och fåfäng qvinna önskar helst ega denna framför hvarje annan blomma; men den förståndiga qvinnan skulle hellre önska sig de andra mindre flygtiga blommorna.

Riddaren. Det måste vara ungdomens ros, min herre. Dess glans upphöjes genom dygder och talanger. Hon förgår, då de andra blommorna ännu vara. Den oförståndiga önskar ingen annan fördel; den förståndiga skattar högre talangerna och dygderna, som öfverlefva ungdomen.

Christian. Stor tack, min herre! Ni har rätt. Så är det. Jag skyndar till kungen och prinsessan. Hvilken lycka! jag har gåtans lösning. O! hvad en dansk prins är lycklig, då han är qvick!

(Han gör en piruett och går.)

Tredje Scenen.

RIDDAREN, (*ensam*).

Hvad säger han?... gå till prinsessan ... gissat gåtan! — O, himmel! skulle jag gifvit vapen emot mig sjelf? Skulle denne främling vara prinsen af Danmark? — Ack! jag har då ingen annan utväg än att gå och dränka mig. Svartsjukan förtär mitt hjerta. Oaktadt mina löften till den sköna Eglantine, kan jag ej låta bli att hoppa af förtviflan. (Han hoppar öfver träden och blomsterrabatterna.) O! hvarthän kan ej svartsjukan föra! — Jag måste skynda före min rival till prinsessan. (Han går.)

TREDJE AKTEN.

Dekorationerna föreställa en fästning.

Första Scenen.

(KONUNGEN och flere hofmän, PRINS CHRISTIAN och RIDDAR JASMIN högst uppe i tornet, EGLANTINE utanför vid tornets fot.)

Eglantine. Hvad skall det väl blifva af mig, o himmel? Den danske prinsen har ju gissat gåtan. Nu felas det blott, att han räddar mitt lif, så

måste jag blifva hans maka. Féen Florida var nyss hos mig i kabinettet, och hon bad mig ej vara orolig; jag hade ingenting att frukta, sade hon; men om hennes afsigt är att gifta bort mig med den Danske prinsen, som jag alls icke tycker om, blir jag den olyckligaste bland drottningar. Nej, jag gifver aldrig mitt samtycke; hellre blir jag då en marmorbild.

Kungen (uppifrån tornet). Beundra, min måg, utsigten från detta torn. Se, slätterna som sträcka sig i oändlighet, och hafvet vid horizonten. Är det icke vackert?

Christian. Gudomligt, ers majestät! Den friska luft, man här inandas, ger den förträffligaste aptit till middagsmåltiden. Under väntan på middagen kunna vi ju roa oss med att gissa gåtor, eller hur? jag är utmärkt skicklig i denna lek.

Eglantine. O himmel! jag ser riddaren Jasmin slänga sig deruppe som en besatt. Han skall säkert begå någon oförsigtighet. Féen Florida öfvergifver mig. Olyckliga Eglantine! dig återstår blott döden.

Andra Scenen.

DE FÖRRE. PAQUERETTE (*springande*).

Paquerette. Prinsessa, skynda, lejonet i menageriet har brutit sönder sin bur. Det springer hitåt. Rädda er genast, eljest äter lejonet upp er. (Hon springer sin väg.)

Eglantine. Hjelp! hjelp! lejonet har flytt ur buren. Lejonet kommer hit. Jag är förlorad. Det skall sluka mig. Hjelp! älskade fader!

Kungen (uppe i tornet). Vänta litet, mitt barn, jag skall komma ner med mina soldater, och vi skola döda lejonet.

Eglantine. Ack! min far, det fordras en qvarts timmas tid för att nedstiga från tornet, och lejonet är blott på några få stegs afstånd från mig. Jag hinner tio gånger bli uppäten. Hoppa ner från tornet, eljest är jag förlorad.

Kungen. Mitt stackars barn, jag är för tung att hoppa från ett torn, två hundra fot högt.

Eglantine. Prins Christian, nu har ni ju ett ypperligt tillfälle att rädda mitt lif. Hoppa, hoppa ner från tornet!

Christian. Prinsessa, var så god och betänk, att om jag hoppar, bryter jag allraminst af mig armar och ben, och huru skall jag väl sedan kunna döda lejonet utan armar och ben.

Eglantine. Och ni, riddare, min käre Jasmin, min barndomsvän, skall ni väl låta det fasliga lejonet äta upp mig? Hör huru det ryter! Nu är det här, ack! jag dör! (Lejonet ryter i kulissen, och kommer in på scenen.)

Riddaren (uppe i tornet). Lugna er, min prinsessa! jag flyger till er hjelp, om jag också skall bryta halsen af mig. (Han hoppar ner från tornet och dödar lejonet.)

Eglantine. Ni har räddat mitt lif, riddare, ni förtjenar att blifva min make. Hvarföre, o himmel, skulle prinsen af Danmark kunna gissa gåtan?

Riddaren. Den hjelpte jag honom nyss på stunden att gissa. Han visste den icke.

Eglantine. Ack! Jag är förtjust! Féen Florida har icke bedragit mig. Ni skall blifva min make. Nu riddare, fall till mina fötter!

Christian. Det skall icke kunna sägas att

riddar Jasmin öfverträffat mig i tapperhet. Eftersom han hoppat ner, kan väl jag också hoppa. (Han hoppar ner och faller liflös till marken.)

Kungen. O, sorgliga händelse! Prinsen bröt hufvudet af sig; jag fruktar att det aldrig kan lagas. Fastän nog många fäder gifta bort sina döttrar med hufvudlöse män, så tror jag ändå icke att det är rådligt att jag följer deras exempel. Men jag ser en krigshär närma sig. Det är danskarne, som komma att utkräfva hämnd för deras furstes död. O himmel! de hinna härja hela mitt konungarike innan jag hinner ned ifrån tornet. Jag hör redan trumpeten, som blåser till anfall. (Man hör en trumpetstöt.)

Riddaren (ropar). Ers majestät, jag står färdig att taga emot dem, och med hugg och slag vill jag drifva dem åter till Danmark.

Tredje Scenen.

DE FÖRRE. GENERAL GULDENSTERN (*i spetsen för danska arméen*).

Guldenstern. Återgif oss vår prins eller bränna vi staden och strypa alla dess innevånare.

Riddaren. Der har ni er prins; tag honom och befria oss från er härvaro!

Guldenstern. Den prinsen antager jag icke. Jag vill hafva en Christian i godt stånd, med ett fullständigt hufvud, och icke klufvet i två delar. Eftersom ni krossat vår beherrskare, så varen så goda och skaffen oss en annan i hans ställe!

Riddaren. Det var han sjelf, som frivilligt bröt nacken af sig. Gå bort från England, på ögonblicket, befaller jag er, utländska pack, eller också får ni att göra med mig.

Guldenstern. Soldater! ned med riddaren. Omringen honom, huggen honom i stycken! Lefve Danmark! Hämnd, hämnd! Låtom oss plundra London!

Riddaren. Det skall jag nog minsann förhindra. Lefve England! (Han störtar mot Danskarne och skingrar dem med sabelhugg.) Ers Majestät, edert konungarike är befriadt från fienden.

Kungen (uppifrån tornet). Tappre Jasmin! du har förtjenat min dotters hand, jag beviljar dig den. Så snart jag kommit ner från tornet skall ert bröllop stå, och du skall blifva min arftagare.

Men jag fruktar allt, att jag får ett svårt krig med Danmark.

Eglantine. Nej, min älskade far, vi få icke något krig; ty nu är pjesen slut. Ridån faller, ljusen släckas; vi hinna jemnt och nätt tacka publiken för dess öfverseende och bedja den om ursäkta för allt slarf, vi pratat.

Slut på komedien.

De små Skandinaverne.

Utanför en af Stockholms tullar ligger en holme, eller rättare halfö, fast den, i dagligt tal, fått namn af Saltholmen. Den är ej betydlig till sin vidd, men det oaktadt finnes der ändå berg och backar, skog och dälder. I söder gränsar den till en den lilla täckaste insjö; naturen tyckes ha roat sig att här inom en liten rymd sammanfatta mycken omvexling. Också hafva menniskorna ej underlåtit att bemärka den lilla trefliga halfön. Väl trettio familjer slå sig här »i ro» under den vackra årstiden, för att njuta landtluftens uppfriskande behag och frigöra sig från stadens qvalm och buller. När nu dessa trettio familjer, hvar och en på sitt sommarnöje, helst om söndagen, få besök af vänner från staden, företer holmen en fullkomlig bild af en myrstack.

Låtom oss förflytta oss dit en söndag! Du far med en vefbåt, och trots fyra dalkullors förenade krafter måste du ändå utstå nära en timmas tålamodsprof, innan du åter får sätta foten i land. Under vägen landsättes och upptages folk oupphörligen, än vid den bryggan, än vid en annan; om ej annat skall en kopparflaska med friskt vatten från staden landsättas. På hvarje brygga ses merändels alltid schäferhattar i oändlighet; fruntimmer äro i allmänhet roade af att stå och passa på båtar; det kunde ju hända, att man finge ett besök från staden, och så är det så gudomligt roligt att se hvem som far till N-s eller till U-s! — deraf gör man sedan sina slutsatser. Det blir så enfor-

migt på landet, om man ej förstår att skaffa sig omvexlande nöjen litet emellanåt.

Du landar omsider vid Saltholmsbryggan; de oundvikliga schäferhattarne träffa din syn, så att du nästan blir orolig öfver huru du och de andra båtpassagerarne skola kunna sätta foten i land; under tiden nästan döfvas din hörsel af ett oredigt sorl: »Så roligt, söta du, att du kom! — kommer inte tant med? — Ack, så snäll du var! — vi ha stått här en timma och väntat. — Det var för väl att ni kom, nu ska vi vara rigtigt ogenerade på landet» o. s. v. Och minsann någon heller tyckes tänka på att genera sig för den andra, ty först ett skuffande och knuffande för att komma ur båten, och sedan en trängsel på bryggan, omöjlig att beskrifva.

»Ändtligen!» utbrister du omsider, då du lyckligen lemnat bryggan med sin rankiga träbänk, som nu i tio års tid hotat att ramla, men står dock ännu, ehuru bräcklig, trotsande tid, skönhetssinne och ordning. Till höger har du kullornas bostäder, slutande med ett schweizeri vid landsvägen; till venster Saltholmen; der ses fyra boningshus, som ligga i en rad framför ett potatisland. I tvåvåningsbyggningen bo två familjer; i hvardera af de öfriga rödmålade husen ett hushåll.

I en liten däld ett stycke härifrån ligga åter fyra små byggningar. Der bo lärftskrämar W-s, enkefru B. med döttrar och ett par flickor inackorderade; längst ner vid sjön, Juristen T. tillsammans med några andra ungherrar, och i det allraminsta »kryp-in», tillökadt med ett tält, bor skräddar H-s hustru med sina sju barn, som från lördags-

qvällarne och till måndagen få besök af »söta pappa». Således nio hushåll på en ganska liten jordfläck.

En kal skogsbacke, kallad ekbacken, emedan der finnes en uråldrig ek och två björkar, är gemensam för dem Från backen har du utsigt öfver en mängd röda tak ibland en lummig ungskog; det ser så trefligt ut, alldeles som ett fat kräftor, garneradt med litet dill. Här bo baron Ad-s och Herrskapet T-s och W-s och P-s. Denna fläck af ön kallas Sophiedahl. Går man vidare framåt vägen ser man Gåslunda, bebodt af grosshandlar N-s, Skatboet, med en större trädgård och park, der grefve Z-s residerar, och Kanariesången, der brukspatron F. anlagt en tjusande villa i schweizisk stil. Midtemot ser du en ej mindre täck villa med kinesisk paviljong och italiensk veranda; der bor den älskvärda, glada fru R. på sin »lilla sommarro», som hon sjelf kallar sitt landtställe, och der hon i synnerhet är mån om att det aldrig skall vara tyst och stilla. Kommerserådet, hennes man, och enda sonen Hugo uppmanas derför hvarje morgon, när de fara in till staden, att laga så, att några trefliga menniskor komma ut, och fremmande tryter ej heller i det glada, gästvänliga hemmet.

Sedan går man förbi väl ett dussin blekröda, gula eller plankstrukna röda byggnader, der man väl ej har tio steg till hvarandra, men ändå stundom använder dubbelkikaren, för att rigtigt kunna se in till grannen; och så prisar hvar och en här det stilla obemärkta lif man för på landet.

Sista landstället, du kommer till, kallas Gamviken. Doktor N. bor der med de sina. En vacker tallskog stöter intill gården, öns Boulognerskog. Der mötes mängden af promenerande om qvällarne,

men der är stelt och tyst; få af öns befolkning känna hvarandra; hvar och en har ju flyttat hit ut för att lefva i stillhet, och då vill man ej gerna göra nya bekantskaper; man blott ser på hvarandra, mönstrar, tadlar och afundas hvarandra de dyrbara toiletterna lika mycket här på den lilla skogsvägen, som en vacker vårdag på Norrbro eller Drottninggatan. Hu! hvad jag i längden skulle hafva ledsamt på ett sådant sommarnöje!

Men der funnos allt de, som icke hade ledsamt och ej skydde för att göra nya bekantskaper, nemligen barnen. Gossarne hade slutit sig tillsammans och bildat ett helt regemente; de excercerade från morgon till qväll så länge de hade skollof, och flickorna infunno sig för att se på. De flesta af dem skulle nog haft lust vara med om excercisen, men huru var sådant möjligt, med utbroderade kjortlar, spetshålkar, garnerade klädningar och italienska hattar med dyrbara siden- eller sammetsband; icke fick sådan grannlåt förstöras, då blefve ju mamma så ledsen; nej, då var det bättre, att låta bli att leka som barn, utan hellre stå förnuftigt och se på huru roligt gossarne hade. Dock fanns der några små flickor, så förnuftigt klädda, att de kunde leka med gossarne och njuta af sina lyckliga barnaår. Thérèse och Anna F., den första en liflig brunette, den andra en täck blondine, kunde springa i kapp med pojkarne öfver berg och backar; det var ju ej så farligt, om man skrynklade eller ref sönder en bomullsklädning; och om gröna halmhatten fick en regnskur, blef den ej sämre deraf. Några få andra småflickor voro väl, om ej så hurtiga som Thérèse och Anna, dock lika enkla i kläder och skick, men få voro de!

Hvad de alla voro lyckliga i mitt tycke, i jemförelse med små-flickorna M**, som alltid vid lekarne bara fingo stå och se på, huru de andra barnen roade sig; de tordes ju knappast sätta sig på en grästufva af fruktan att garneringar eller goffreringar skulle skrynklas, eller tagelkjorteln, af dem sjelfva kallad »crinoline», tillplattas. Också, tack vare deras hörsamhet och lydnad för mammas förmaningar, sågo de alltid ut som små granna dockor i en nipperbod; klädningen stod rundtom dem som en luftballong, och häraf blefvo de så smala om lifvet, att man på afstånd ej var rätt säker på, om de ens hade något lif. Man såg egentligen endast den yfviga klädningskjorteln som ett stort rundt klot skrida fram på ett par spindelben, allt till nådig mammas stora belåtenhet, som gladde sig åt att *hennes* barn voro de bäst klädda. Hon kunde ej begripa, att brukspatronessan F. *så* kunde vårdslösa sina barns klädsel!

De stackars små flickorna M** hade, som sagdt är, just inga andra nöjen här ute på landet än att stå och se på de andra; på sin höjd såg man dem understundom prata med några flickor, ungefär lika granna som de; ofta fingo de höra huru pojkarne beskrattade dem, ooh kallade dem luftballonger och »crinoliner», och sådant tycker jag just icke kan bli särdeles roligt i längden. Men det har väl sin egen fröjd med sig att bära tagelkjortel, kan jag tro; det ersätter väl mången förlorad barnafröjd.

Hela barnskaran var församlad på en långsluttande kulle i Gamviksskogen. Excercisen var slutad och man hvilade ut efter sista stormmarschen; barnen lågo spridda i grupper på den mjuka

gräsmattan. I en hast reste sig Hugo, kommerserådet R-s ende son, och tog ordet:

»Jag lofvade er, gossar, att berätta om min färd till Upsala med pappa och mamma och om de Norrske och Danske studenterne; sägen! viljen J nu höra den?»

»Ja ja, berätta!» ljöd det enhälligt. Hugo förtäljde då vidt och bredt om sin långa resa fram och åter emellan Stockholm och Upsala; huru danskar och norrmän voro så oändligt vänlige, gåfvo honom visitkort, blefvo bror med honom, och huru ståtliga tal de höllo om hvarandra. Hugo beledsagade sin berättelse med lifliga åtbörder, och den lyssnande barnskaran följde skildringen af hans reseäfventyr med det lifligaste intresse. Plötsligt sträcker Hugo på sig och, med nacken bakåtlutad och näsan i vädret, så att hans hållning verkligen blef imponerande, utropar han:

»Gossar! hvad menen J, skulle icke vi också kunna bilda ett fostbrödralag, ett ungt Skandinavien, och såmedelst gagna vårt fosterland för en stundande framtid?

»Ja, ja, så roligt, så roligt!» ljöd det i chorus.

»Tokige pojkar,» invände Thérèse F., högljudt skrattande, »huru tänken J då bära er åt? Icke kan någon af er hålla ett tal, och det är ju det egentliga af Skandinavismen att rätt kunna tala.»

»Det egentliga, lilla mamsell Thesan,» svarade Hugo med en knyck på nacken, »består ej i att tala, utan i att *kunna* tala så, att man eldar sinnena, väcker stridslust att tukta ryssen och såmedelst gagnar sitt fosterland. Detta är mitt mål, den idé jag lefver för, och understödjen J mig, gossar, så hoppas jag det bästa resultat, ty jag

kommer ihåg mycket af Upsala-talen. Väl användt . . .»

»Eller hoprördt,» afbröt Thérèse.

»Bort med Thérèse!» ropade flera bland de förnärmade blifvande Skandinaverne, »hon kan ju aldrig tiga.»

Och flere af gossarne omringade redan Thérèse för att sätta hotelsen i verkställighet; men då blef Thérèse genast ödmjuk, lofvade så beskedligt att tiga, bara hon skulle få stanna, så hon kunde få roligt med; och då syster Anna gråtande tillade: »kör ni bort Thérèse, så går jag med,» då fanns der mer än en bland gossarne, som ej hade hjerta att se den blåögda milda systern lemna dem sorgsen, och Thérèse fick tillstånd att stanna qvar, med vilkor att hålla sig tyst och stilla, hvilket hon ock lofvade.

»Jag vill vara så beskedlig,» utbrast hon, »jag vill tillochmed blifva Skandinav, om det behöfs, och går ni, gossar, ut för att slåss mot ryssen, så går jag med.»

En bifallsstorm helsade nu den hurtiga flickan; rådplägningar om anordnandet af en Skandinavisk fest började. Hugo förde ordet, sedan han enhälligt blifvit vald till styresman; han hade ju sett, huru det tillgått i Upsala med festen. Hedrad af utmärkelsen, tackade han dem med rördt hjerta och utbrast:

»Gossar! Såsom ledare af det hela blir jag således Upsaliensare, det vill säga Upsaliensarnes förstyre,» rättade han gravitetiskt, och på det att vi värdigt må kunna emottaga våra vänner från andra sidan hafvet, så anslår jag till festen en tia banko, som pappa gaf mig i går på min födelse-

dag, och J andra kunnen hvar i sin mån bidraga till kostnaderna; bidrag ända tillochmed sex skilling emottagas med tacksamhet.»

I fråga om bidrag ropades ej enhälligt »ja!» men äldsta »crinolinen» framträdde, sägande »att hon ville gifva sin mörkröda sidenhalsduk till fana åt norrmännen, med vilkor att hon finge framlemna den.» Härtill svarades naturligtvis ett ljudeligt »ja», och »crinoline» var glad att en gång kunna få vara med om en lek; ty icke skrynklas hvarken garneringar eller goffreringar med att man lemnar fram en fana, tänkte hon.

»Jag får nog sidenband i boden att gifva er till märken,» inföll sidenfabrikör B-s dotter, Hanna.

»Och då skall jag klippa till och sy dem,» tillade Ingeborg N., som alltid var beredvillig och tjenstaktig, när det ej var fråga om att ge ut två styfver; då höll hon sig helst undan.

»Tack flickor för er hjelpsamhet!» yttrade Hugo; »den nordiska qvinnan prisades icke förgäfves i Upsala: hon förnekar sig aldrig; men nu till ett vigtigare ämne. Ni gossar R., som ären fyra bröder, kunnen just blifva hvar och en öfverhufvud för en nation, för se jag tänkte att om J bedjen er mamma, så kunde vi få låna Gamvikssalen till trakteringsrum; den kan föreställa Botaniska trädgården.»

»Ja, bevars, nog få vi det,» svarade Gamviksgossarne Wilhelm, Erik, Göran och Max, med en mun.

»Och sedan,» fortfor Hugo, »ligger det en så oändligt vacker tanke i att Svensk, Norrman, Dansk och Finne representeras af fyra bröder; det blir ju ett verkligt brödraförbund!»

»Fast icke just det enigaste,» afbröt Thérèse honom, »ty gossarne R. gräla och slåss jemt.»

»Det hör icke hit, Thesan,» genmälte Hugo, »bara de äro enige under festen, må de gerna gräla sedan. J lofven mig ju det, gossar?» tillade han, vändande sig till Gamviksgossarne.

»Usch ja!» svarade de, »Thérèse är så dum.» Thérèse ville bestrida detta, men Hugo bjöd strängt tystnad; »icke något onödigt tvistande finge störa festen,» menade han.

»Om söndag tycker jag vi kunna hafva den der festen,» fortfor han, »och låt oss nu draga lott om hvilken nation hvar och en skall tillhöra!»

Lottdragningen försiggick ej utan gräl, ty alla ville blifva Danskar; nu befanns dock, att ingen, mer än Eric R. hade blifvit finne och, utom Hugo blott två gossar blifvit Upsalienser; fyra Upsalienser måste det ovilkorligen vara för talens och skålarnes skull; Danskars, Norrmäns ocb Lundensares antal kunde ej minskas. Hugos skarpsinnigbet anlitades och han fann råd för allt.

»Att vi blott ha en finne,» menade han, »det gör alldeles ingenting; de hade ju bara en på stora mötet i Upsala; men två Upsalienser till måste anskaffas, och jag tycker, att Thérèse och Anna F. gerna kunna sätta på sig hvita mössor och bli studenter.»

»Går det an med våra nattmössor, ty vi hafva inga andra?» frågade Thérèse spefullt.

»Du är så dum, Thérèse,» afbröt henne Hugo; »jag skall skaffa er rigtiga studeutmössor, bara du vill lofva mig att icke gyckla, utan blifva en allvarsam student.»

»Och mammas bästa gosse, som de kalla dig, Hugo, hvarför icke,» svarade Thérèse, »det kan ju bli lustigt nog det, om Anna också vill bli student.»

Anna var alltid med om hvad Thérèse företog sig, och den förra lofvade att vara snäll och allvarsam, och så lofvade hon tillika att bedja sin mamma om några krus kallskål och en stor korg med skorpor, bara hon skulle få proponera skålen för Norrige, eftersom Wilhelm R. var Norrman, och hon tyckte mest om honom, tillade hon utan minsta bryderi.

»Och då kan ju Anna föreslå skålen för Finland, eftersom jag är finne,» invände Erik; »vill du det, Anna?»

»Hjertans gerna, Erik,» svarade Anna, »bara du är snäll och säger mig huru jag skall bära mig åt.»

»Det behöfs icke,» afbröt henne tvärt Hugo. »det kan väl jag bättre än Erik, jag, som nyss kommer från Upsala; alltid skall du också passa på och ställa dig in hos Anna,» tillade han vresigt åt Erik.

»Och alltid är du afundsjuk,» invände Erik.

Hugo blef ond, och det var hardt nära, att man kommit till handgemäng och att hela brödraförbundet förintats i sin början. Hugo besinnade sig dock, att han nu var chef för ett stort fredssamfund, att han lefde för en idé, och att han således måste uppoffra sin känsla för ett så stort mål; lugnet återställdes härigenom.

»Men vänta du, Erik,» hotade han sakta, »bara söndagen väl är förbi!»

Nu röstades det om hvilka sånger, man skulle utföra; de hade inöfvat flera qvartetter i skolan, så att man blott behöfde göra ett urval. Derpå

beslöts det, att Saltholmsängen skulle föreställa Riddarholmen, och en båt bäras dit öfver till insjön; derifrån skulle de ro till Gamviken, som skulle föreställa Upsala. — Gamviksgården med tre aspar och en hängbjörk blefve Odinslund, Gamvikssalen Botaniska trädgården och ängen vid Gamviksskogen, der höslottern nu försiggick, skulle bli gamla Upsala; tre höstackar kunde ju så väl föreställa ättehögarne. Men kunde vi icke få begagna kinesiska paviljongen hos er till ett litet förfriskningsställe, eller schweizeri?» frågade Thérèse Hugo.

»Nej, nej!» stammade Hugo.

»Tycker du det går an,» invände Wilhelm; hans mamma vill alltid ha så fint och räfsade sandgångar; vår mamma är icke så noga hon; Gamvikssalen är bäst för både tal och förfriskningar.»

»Ja, Gamvikssalen är bäst!» ljöd det i chorus. Åh! den blir alldeles förträfflig!»

Sedermera fingo flickorna förhållningsorder att skaffa blommor; så skulle alla barnen inbjuda sina föräldrar och äldre syskon att hedra festen som åskådare, så att man kunde få en tillräcklig folkmängd. »Åh! det blir alldeles gudomligt!» skreko barnen om hvarandra. I glad förväntan på allt det roliga, som förestod dem, under ömsesidiga förhållningsorder och löften af Hugo att skrifva alla talen, efter som han hört i Upsala, åtskiljdes det lilla sällskapet.

Söndagen inträffade, och den herrligaste väderlek gynnade dagens stundande fest. Klockan slog fyra, den bestämda timmen för afseglingen från Riddarholmen eller Saltholmsängen. De små Skandinaverne sammanpackade sig tätt i en liten rankig båt; de två starkaste, grefve Z— och baron Ad—,

måste ro de andra; här kom ingen rangskillnad i fråga: man var kommunist, socialist och skandinav, den ene var så god som den andre. Som båten satte ut från land uppstämdes hurtigt: »Sätt maschinen i gång!» Stranden var beklädd med talrika åskådare, och de unge skandinaverne hviftade med björkqvistar, sjöngo af alla krafter och hunno jemt sjunga ut sista tonen af Lindblads vackra sång, då Gamviksbryggan uppnåddes. Således, sång under hela resan, som var oändligen angenäm och blef isynnerhet betydelsefull genom den jemvigt alla de fyra nordiska nationernas representanter höllo i en liten rankig båt.

»Det lofvar godt för jemnvigten i Europa», menade Skandinaverne, och under hurrarop och jubel landstego de på Gamviksbryggan, klädd för tillfället med björklöf. Der välkomnades de af Upsalienserne Hugo, Bengt, Hans, Thérèse och Anna, alla i hvita studentmössor. Hela vägen upp till Odinslund kastades blommor för dem, och då tåget uppnått hängbjörken, under hvars skydd äldsta »crinoline» stod med fanan i hand, framräckte hon den nigande åt Wilhelm R—, som gick i spetsen för sina norrmän.

»Var så god och håll till godo», stammade »crinoline», förlägen.

»Än verserne, jag skref?» påminte Hugo; »Angelika! verserna?»

Men Angelika hade inga verser; tante Sophia hade tagit dem till papiljotter innan Angelika rigtigt hunnit lära dem utantill; sedan hade hon glömt att bedja Hugo om nya, dessutom hade hennes mamma sagt att fanan gerna kunde framlemnas utan verser.

Här var nu ingen hjelp; festen kunde ej afbrytas för det inga verser funnos till fanan, utan Wilhelm, som hade medlidande med Angelikas bryderi, framsade i några enkla och hjertliga ord: »mange Tak till de smukke Piger for deres Gave, som altid vilde blive dem et kjært Minde» o. s. v. Denna del af festen slutades väl således temligen snöpligt; men glädjen blef dock ej störd häraf.

Tåget satte sig derefter i gång till botaniska trädgården, Gamvikssalen, som för tillfället var festligt klädd med björklöf och granris. På en griffeltafla i fonden lästes i stora bokstäfver namnen: Tegnér, Runeberg, Oehlenschläger, Wergeland och Andersen, derför att denne sednare »skref de vackraste sagorna» hade man enhälligt röstat. (De små Skandinaverne hade ej som de stora uteglömt den störste bland skalderne. Runebergs namn saknades ej här.)

Hugo emottog de ankommande med ett helsningstal:

»Skandinaver!» utropade han, och blef mörkröd af ansträngning för att rigtigt höras, »låtom oss gemensamt knyta vänskapsband med bröder från öster, vester, söder och norr samt gemensamt tömma en välgångsskål för oss allihopa.»

»Du skall väl icke proponera din egen skål heller, icke passar sådant,» invände en liten rödhåring, Albert S—.

Hugo blef ond, och hotade med näfven, men han ihågkom i detsamma att han var hufvudet för skandinavismen och lefde för en idé, och han lade band på sin vrede och återtog:

»Bröder från Sundets väna stränder, från Nor-

ges fjellstängda dalar, från Auras granklädda strand, jag utbringar eder en varm helsningsskål!»

»I svalkande kallskål,» inföll Thérèse, som alltid ville hafva ett ord med i laget.

Hugo sände nu äfven henne en vred blick och fortfor derpå:

»Och hoppas att vårt vänskapsförbund evigt skall vara och fordna tvister glömmas. Genomträngde af dessa känslor tömme vi en skål för våra gäster.»

»Det der låter höra sig,» inföll rödhåringen.

»Lefve Nordens ynglingaförbund!» tillade Hugo, och under lifliga hurrarop läto flickor och gossar kallskålen smaka sig och doppade skorpor deri. allt till Skandinaviens välgång.

Derpå afsjöngs Reichards sång:

»Hvad är de Skandinavers land?
Månn Svealand?
Månn Trondaland?
Är det der Sundet tar i famn
Det glada, sköna Köpenhamn?
Ack, ja, ja, ja!
Allt, allt är Skandinavia!»

»Hvad är de Skandinavers land?» ljöd det åter och då man kom till strophen: »Det är ett stort treenigt land!» anmärkte Erik, som ej varit med om sången:

»Får icke Finland vara med? Vi sjunga ju treenigt?»

»Jo, ser du,» svarade rödhåringen, »de måste för välljudets skull sjunga treenigt, ehuru gerna vi alla vilja ha Finland med oss; men härvidlag gick

det icke an; ty fyrenigt land låter i hastigt tempo som fyrbenigt.»

»Tyst med ert dumma prat,» invände Hugo, som anförde sången, rigtigt markerande takten med en polerad trädsticka, den hans mamma begagnade, då hon stack amier och resskärp till mannen.

Sången var slutad och Hugo, ifrig att det ena talet fort skulle aflösa det andra, knuffade Bengt, som stod honom närmast, i ryggen, och bad denne bestiga tribunen.

Han lydde genast uppmaningen; i häpenheten att uppträda offentligen begick han ett litet misstag; han skulle nemligen föreslå skålen för Danmark, men sade Norrige, och bad Norrmännen, i några hjertliga ord, att vara välkomna och fullkomligt öfvertygade om att svenskarne höllo mycket af dem, och att de alltid önskade förblifva deras vänner. Wilhelm, lika ifrig i sitt kall som Bengt, hade heller ej märkt misstaget; han hörde ordet Norrmän, och glömmande hjertats affärer för politiken, hoppade han raskt upp på tribunen och tackade för skålen i följande ordalag:

»Upsalienser! Af ganske vort hele Hjerte, (han skulle, bevars, bjuda till att tala ett slags norska) takke vi Dem for Deres Venskab; vi vilde altid holde med Dem, stride ved Deres Side mod Russen eller hvem der vil fortrykke Sverige!» I ifvern öfvergick talaren till renare svenska.

»Men hvad är detta för spektakel?» hördes Thérèses stämma, och hon rusade fram, mörkröd som en pion på kinden. »Jag har ju icke proponerat skålen för Norrige ännu, och der står han redan och svarar på skålen, jo, det är vackert spektakel!»

Hugo som nu insåg villervallan, snäste Thérèse och frågade hvarför hon ej passade på bättre?

»Det kunde jag ej hjelpa; morbror Olle, som nyss kom från staden hade med sig en påse konfekt åt mig,» svarade Thérèse och sväljde af alla krafter af gåfvan. »Jag kunde väl icke låta bli att tacka honom heller, och du, Hugo, kunde hafva sagt mig till; det är väl egentligen du, vårt öfverhufvud,» tillade hon spotskt i sin förtrytelse, »som skall passa på att allt går bra.»

»Svälj konfekten, Thesan,» invände rödhåringen, »sedan kan du tala reson.»

»Och jag tål icke att blifva förbigången,» återtog Thérèse, som ej låtsade om anmärkningen; derpå rusade hon upp på tribunen och förehöll Wilhelm det skamliga i hans uppförande att först bedja att få svara henne, och sedan svara en annan.

»Nej, pass vackert, Thesan,» svarade Wilhelm, hvars tycke för den lifliga flickan med ens svalnade, då hon var så grälaktig, »det var du, som bad att få tala åt mig.»

Hugo, alltid fruktande att festen skulle afbrytas, försökte nu att lugna Thérèse, och bad henne låta dem i ro först sjunga en sång för Norrige, så kunde hon sedan föreslå skålen för Danmark.

»Och sedan så måtte vi väl få dricka för Norrige,» invände Albert; denna anmärkning vann gehör, och då Thérèse ännu ytterligare ville göra sig hörd, och talade om orättvisa och förtryck, öfverröstades hon af samtlige efter kallskål törstande Skandinaver. Skålen för Norrige tömdes under niofaldiga hurrarop och följande sång afsjöngs:

Jeg synger, jeg dandser, jeg är nu saa fro:
Den dejligste Pige
I Norriges Rige
Nys vandred forbi mig och nikked og lo;
Da hende jeg mötte
Den snehvide Bötte
I græset hon stötte og nikked og lo
Og derfor er jeg nu saa fro, saa fro,
Og derfor er jeg nu saa fro.

Att den sången icke passade hade flere invändt vid beredelserna till festen, men den var den enda norska sång, de kunde, och »crinolinernas» mamma, hvilken rådfrågats, hade tyckt, att den nog ginge an: händelsen försiggick ju i Norige, menade hon.

»Så, Thérèse lilla, föreslå du nu skålen för Danmark,» bad Hugo.

»Nej, det vill jag icke, det kan jag icke,» svarade Thérèse, ännu röd af förtrytelse! »mitt tal är skrifvet för Norrige och passar således ej för Danmark.»

»Åh strunt! Bengts passade ju förträffligt, fast det var skrifvet för ett annat rike; tala du bara, jag måtte väl bäst veta om det passar, jag som skrifvit talen,» påstod Hugo.

»Ja, ja, Thérèse, fram med talet, och inga invändningar,» ljöd det från flera håll, och Skandinaverne visade oroande tecken till upplopp. Skrämd af deras vilda olåt och uppmaningar, fann Thérèse det slutligen rådligt att lyda, och surmulen började hon:

»Ädle tvillingbröder!»

»Duger icke,» skrek rödhåringen, »det är bara Norrmännen, som vi äro så nära slägt med; de

andra kunna nätt opp helsas för kusiner; »talet duger icke», upprepade han ånyo, då tystnad ännu rådde bland den häpna mängden.

»Jo, bevars,» tog Hugo omsider till ordet, »talet duger nog, bara Thérèse hade varit så pass qvick, att hon ändrat början, men jag skall väl...»

»Ädle danske bröder!» inföll Thérèse, som ville förekomma Hugo, och låta höra att hon verkligen kunde vara så qvick och sjelf ändra början. »Ädle danske bröder!» skrek hon ännu en gång, och lade synnerligen vigt på sina ord, »edra klipphöga fjell, edra djupa, dånande forssar, edra dystra majestätiska furuskogar...»

»Nej, nu blir det allt galnare och galnare!» utropade Albert; »har du då icke läst Palmblads geografi, Thérèse? Der står tydligt om Danmark, att landet är flackt och skoglöst: norra delen torr, sandig och föga fruktbar; vestra kusten långgrund med gräsrika slättängsmarker; tycker du det liknar höga fjellsträckor allt det der?»

»Förskona mig från en geografilexa,» bad Thérèse, och satte händerna för öronen.

»Visst går det en sandås igenom landet,» fortfor rödhåringen vigtigt, utan att låta störa sig, (han ville också uppträda som talare och skryta med sina kunskaper) »men hvad är det för strunt; nej, Thérèse, här högg du i sten ett dugtigt tag; din Palmblad....»

»Förskona oss för Palmblad!» skrek Thérèse af alla krafter, »icke rår jag för Hugos dumheter; det är han som skrifvit talen. Jag bryr mig dessutom icke mer om hela Skandinavismen,» tillade hon halft skrattande, halft gråtande, »utan frågar endast herr geografen Albert, om det passar sig att

jag slutar med: Lefve Danmark och alla danske studenter, Hurrah!» Derpå hoppade hon i ett skutt ned från tribunen och sprang direkte till sin konfektpåse.

»Bra, bra Thesan! du hedrade dig på slutet!» utropade Albert.

»Upsalienser!» tog nu Max till ordet: »Med rörda hjertan tacka vi er för den skål, J egnat vårt fosterland. Väl hafven J en gång kallat oss skandinaviens förpost mot söder, och gån J en dag att åter eröfra det förlorade landet på andra sidan Bottniska viken, så kunnen J lita på att vi ej, som förr alltid varit händelsen, falla er i hälarne, utan modigt vilja vi vid er sida hugga ner Ryssen till sista man. Vi glömma aldrig den sista höbergningen ni hjelpte oss med på Seland. Hurrah för Svensk och Dansk!»

Derpå uppstämdes till Danmarks ära »Den tappre landssoldat!» Det var blott Hugo och Albert, som kunde de danska orden; men de andra trallade melodien så godt de kunde af hjertans lust. Den kunde de alla. Ett enhälligt bifall helsade sedan den liflige talaren och efter ett niofaldigt hurrah, tömdes skålen för Danmark, och mandel och krukrussin bjöds laget omkring.

Derpå helsade Upsaliensaren Hans Lundensaren Göran och hans kamrater ett hjertligt välkommen:

»Vi hafva med er,» yttrade han, »samma kärlek, samma fosterland, och nu är det alldeles precist som om vi äfven studerade i samma stad sedan vi fått telegrafen, som är af så omätlig nytta, att vi kunna säga hvarandra inom minuten om vi bli approberade eller kuggade. Skål för Lund och telegrafen!»

»Vänta med drickningen till dess jag talat,» bad Göran; »Upsalienser!» ljöd det åter, »jag tackar eder både på mina landsmäns och telegrafens vägnar. Hurrah!»

»Blef det icke mer, då kunde vi gerna ha druckit vid första talet,» menade rödhåringen, och Thérèse tyckte, att Albert hade rätt.

För vinnandet af tid fick den skålen gå för sig utan sång.

»Nå, Anna,» uppmanade Hugo, »passa på. Stå icke derborta och ät konfekt; sista skålen går, den du skall besvara; ordspråket sannas ju då, att man sparat det bästa till sist.»

»Usch Hugo! alltid är du stygg,» svarade Anna.

»Kors bevars, mamsell Anna lilla,» inföll rödhåringen, »tag ej så illa vid sig! Hugo menade visst, att Finland var det bästa; icke var det Anna han mente dermed. Anna rodnade och fick genast tårarne i ögonen, men Erik bad henne uppmuntrande att icke bry sig om hvad Albert pratade; han retades ju med alla. Tala du nu bara snällt, så att jag får svara på skålen,» bad han ifrigt för sin del att få uppträda som talare. Dermed tröstades Anna och lofvade att ej komma af sig. Hon uppsteg på tribunen och började:

»Jag vet att svenska hjertan klappa med oroliga slag då finska namnet nämnes; jag vet ock, att i detta nu många välönskningar fara fjerran dit, och att allas vår innerligaste önskan är: Gud gifve att Sverige en dag måtte återfå Finland! Ned med Ryssarne, lefve Finland!» tillade hon af sig sjelf, med all den kraft hennes barnastämma kunde utveckla.

Derpå afsjöngs »Kung Carl den unga hjelte. han stod i rök och damm!» De små med sin hurtiga fosterländska anda tyckte, att på den tiden kung Carl lefde var ju Ryssland, Sveriges och Finlands gemensamma fiende, och för att åter förena sig behöfde man blott gemensamt qväsa Ryssen; derför skreko de också vildt: »Ur vägen moskoviter, friskt mod J gossar blå!» och klingande med glasen blef det ett stoj i salen så, att minsta »crinoline» började gråta och ropa på »mamma!»

Erik stod redan på tribunen vid Annas sida, hvilken i glädjen deröfver, att hennes tal väckt en sådan enthusiasm, glömde att stiga ner från sin upphöjda plats. Erik fick således upprepa sitt »Upsalienser!» flera gånger; men ingen hörde honom: man var så i farten att vilja tukta Ryssen; omsider höjande rösten, fick han dock gehör och tackade dem hjertligt för den broderlighet, de visat den ensamme finnen.

»Du är visst ensam du,» afbröt honom sjelfve hufvudmannen för Skandinavismen, Hugo; »Anna står der ju bredvid dig ännu; ner med dig, Anna», tillade han och ryckte henne hårdt i armen.

»Nej, minnsann hon skall ner på din befallning,» svarade Erik häftigt och drog Anna till sig, hvilken gjort sig lös från Hugos handtag.

»Nå, så stå der då,» blef Hugos förtretade svar; »vi andra gå till Upsala högar; kom gossar och flickor!»

»Än skålen för damerna, skall den hushållas in,» frågade rödhåringen?

»Kors bevars! nej, den glömde jag. Fort hit med glas,» befallte Hugo, förlägen öfver att svartsjukan

kunde få makt med honom så, att han glömde sina pligter som värd i den ömtåligaste punkten.

»Angelika crinoline», tillade Albert främst i ledet, »du, som har rödrandig sidenklädning med volanger och snibb både fram och bak med hängande band; främst i ledet! då vi dricka en skål för den nordiska qvinnan!»

»Skål för qvinnorna i norden!» bjöd Hugo med ljudelig stämma, och »Hulda Rosa» afsjöngs; glasen klingade och »crinolinerna» och de andra flickorna nego och tackade för skålen och för konfekten som bjöds laget om.

»Nu lemnade den lilla skaran salen och satte sig i marsch till Upsala högar. De gingo par om par. Hugo som värd måste bjuda äldsta »crinoline» armen efter som hon framlemnat fanan och således kunde anses som förnämst; grannast var hon ju också. Erik tyckte att Anna gerna kunde taga honom under armen och kasta bort studentmössan, eftersom talen voro slut och värdskap ej mera komme i fråga vid höstackarne, och Anna biföll gerna hans bön. Albert påstod å sin sida, att Wilhelm ej förtjente att få vara Thérèses kavaljer, då han så förorättat henne vid skålen, utan bad att få bli den lycklige. Thérèse fann hans råd klokt: Wilhelm kunde gerna gå der ensam, menade hon; han hade ju burit sig så ohöfligt åt, att det nu var alldeles slut med hennes tycke för honom. Wilhelm tog saken lugnt och gick ensam, ty alla damerna, ända till »crinoline» № 3, voro upptagna.

Under vägen till höstackarna afsjöngs Hæffners sång »Vikingasäten, åldriga lundar», och folkmängden hvilken, ej kunnat inrymmas i salen och

ledsnat att stå utanför, samlade sig nu åter kring de sjungande och följde med dem till ängen. Här afsjöngs den ena qvartetten efter den andra, och Svensk, Norrman, Finne och Dansk sjöngo slutligen tillsammans:

Det gamla Götha Lejon hvilar.

Flera bland mödrarne tyckte dock nu att det började bli för kyligt på qvällen för att längre tillåta barnen, synnerligen flickorna, att vara ute; Skandinaverne hotades således med att förlora den qvinliga personalen, då friherrinnan Ad- i detsamma föreslog att ungdomen först kunde få taga sig en dans i deras rymliga salong innan de åtskiljdes. Efter krus och komplimenter och ursäkter att »lilla Betty skrynklat så sin klädning» och »lilla Sophie vore för rufsig i håret» och »Amelie alldeles för tarfligt klädd att få den äran att komma in till Baron Ad-s», hade dock slutligen, tack vare friherrinnans öfvertalningsförmåga och barnens »söta mamma, får jag vara med och dansa», hela den lilla skaran fått troppa af in i den friherrliga salongen, der äldsta fröken på pianot välkomnade dem med en hurtig, dundrande polska. Balen öppnades naturligtvis af Skandinavismens hufvudman, Upsaliensaren Hugo, ledande vid handen äldsta »crinoline», till Thérèses synnerliga förtret, hvilken tyckte att hon gerna förtjent denna upprättelse för det hon nedlåtit sig att vara student och såmedelst hade afstått för några timmar från hedern att räknas till det täcka könet. Icke just *sväfvade* »crinolinerna» i dansen, men deras tagelkjortlar gåfvo dem dock ett visst luftigt utseende; destomera rum togo de i dansen, och i sitt sinne menade Hugo: aldrig belastar jag mig mera med en dam, som

tar så förfärligt rum!» En stor motsats till crinolinerna erbjödo små-flickorna S-, hvilka i ordets egentliga bemärkelse *sväfvade* kring som små elfvor på sina qvastkäppslika ben. Som de små flickorna alldeles icke besvärades af någon slags styfkjortel eller »crinoline», påstod Hugo, att de tre tillsammans ej toge större rum i dansen än hans enda dam, hvarföre de också blefvo ständigt uppbjudna, deremot då »crinoline» fick sitta, sedan skyldighetsdansen var förbi.

Under det barnen hvilade ut efter dansen, och smörgåsarne gingo laget kring, menade Hugo, att man borde ännu litet taga i betraktande dagens vigtiga ämne.

»Skulle vi ej,» föreslog han, »stifta en orden till åminnelse af den Skandinavism, vi omfattat?»

»Ja, så roligt det skulle bli,» instämde de andra.

»Då få väl Anna och jag också dubbas till riddare, eftersom vi varit studenter,» inföll Thérèse.

»Det går icke an att fruntimmer få vara med om sådana allvarliga saker,» svarade Hugo.

»Nej, nej, icke få flickorna vara med om en orden; det är männer blott, som kunna förtjena en sådan utmärkelse,» instämde de andre gossarne.

»Men då J stoden der rådlöse om två värdar, då bevars, då kunde vi vara med med om "den allvarliga politiken"; vi behöfdes då, och jag påstår att vi två gjort oss lika förtjente af en utmärkelse som någonsin de andre. Vi hafva ju offrat både kallskål, skorpor och konfekt för Skannavismen, och talat så godt som någon af er, pojkar.»

»Tyst du, Thérèse, du stör bara med ditt sladder,» återtog Hugo, derpå; höjande rösten, sade

han: »Vi stifta en orden gossar; det är afgjordt: den skall bäras i blått, gult, rödt och hvitt band, för att påminna oss det vi tillhöra fyra nationer och ej lumpet lefva blott för den torfva, som sett oss födas. Det ligger en stor tanke, go' vänner, i de nordiska rikenas förening, vi måste underblåsa dess gnista så, att den ej i sin början utslocknar, och hvad är väl lämpligare att hålla denna gnista vid makt än en orden? hvad kan väl mer elda sinnet är en sådan utmärkelse? en orden, hjeltars och statsmäns belöning!»

»Men,» invände Thérèse, »farbror Olle, som är så rädd att han knappt törs ro öfver från Holmen till Djurgården, han har ju fått Wasa-orden; icke är han någon hjelte, eftersom han icke är militär, och statsman är han väl icke heller, eftersom han är brukspatron.»

»Vill du tiga, Thérèse,» blef svaret, och Hugo fortfor — sedan den stackars Thérèse åter fått lof att tiga: — »En orden, tänkte jag, skulle bli vårt samband och vår belöning, ty ingen ibland oss, som ej är uppriglig Skandinav, erhåller denna utmärkelse.»

»Men huru skall orden se ut?» frågade Wilhelm.

»Jag tycker,» svarade Hugo, »att vi skulle ha en stjerna med fyra spetsar; i midten en sol såsom symbol, att samma sol lyser för oss alla, och att vi alla se mot ett upphöjdt mål; sedan sätta vi ett ordens-tecken från hvarje särskildt rike, på hvarje stjernas spets, såsom till exempel, Nordstjernan, Elefanter-orden, Sankt Olafs-orden och ... och ...»

»Ryska örn för Finland,» afbröt honom rödhåringen.

»Det duger icke, det duger icke,» hördes bland gossarne, »ingenting ryskt; hitta på någonting bättre Hugo.»

»Ja, si det är så dumt, att icke Finland kunde ha en egen orden, det medger jag,» svarade Hugo, »men vänta; om vi satte en symbol för hvart land i hvarje stjernspets, såsom för Sverige ett lejon, för Norrige en isbjörn, för Danmark en elefant, och för Finland en ren, hvad säger ni om det, gossar?»

»Att vi finge ett helt menageri på bröstet,» inföll rödhåringen, »och kanske i stället för Skandinaver vi finge namn af djurtämjare, som bära skylten på bröstet; det duger icke.»

»Nej, Hugo, din idé är dum; jag tycker att en orden är alldeles öfverflödig,» utbrast Erik.

»Ja, så tycker jag med,» inföll Wlihelm gäspande; sömnen började redan tynga hans ögonlock; klockan var tio, och hade barnen haft en rolig dag, så hade de också tröttat ut sig.

»Usch, Wilhelm, så du narrar mig att gäspa!» sade Thérèse, som också tycktes streta mot sömnen.

Exemplet smittade, från flera håll förspordes dessa sömnens lockande förebud. Hugo, förtretad, försökte väl ännu att fängsla sina åhörares uppmärksamhet med nya projekter för ordens-tecknet, men de vunno föga gehör. En polkas lifvande toner anslog mera, och förargad tystnade Hugo och tänkte att det ej vore värdt mera att bry sig om att lefva för en idé och ifra för ett stort ändamål, då man ej kunde finna genklang i något bröst. Skandinaverne polkade hellre, än de hörde

på honom, fast det också gällde en orden. Han insåg slutligen, att de ännu voro för omogne för att rätt fatta hans stora idé; de hade ju ens ingen ärelystnad!

Sedan polkan var slutad, voro de flesta barnens krafter medtagna; hvar och en hemtades till sitt hem och somnade från både polka och Skandinavism.

STOCKHOLM. TRYCKT HOS C. M. THIMGREN, 1856.

Innehåll.

Aftonstunderna på Sollinge, innefattande: sid.
Inledning . . . . 3.
Gästerna från Barcelona (med plansch) . . . 20.
Farbror Johns utvandring (med plansch) . . 34.
En sannfärdig historia om en liten sparf . . 43.
Fortsättning af farbror Johns berättelse (med plansch . . . . 55.
Färden från Majorca . . . . 70.
Mannen med två hufvuden . . . . 77.
Henriks bekymmer (med plansch) . . . . . 88.
Herr Vind och fru Regn . . . . 90.
Riddar Jasmin dch prinsessan Eglantine . . 130.
De små Skandinaverne . . . . 149.

Uppsala universitetsbibliotek
16000003085937